

Elektronizace voleb jako faktor ovlivňující účast při volbách do Evropského parlamentu

Sabina Koryčánková

Bakalářská práce
2020

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Sabina Koryčánková
Osobní číslo: M17793
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Veřejná správa a regionální rozvoj
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Elektronizace voleb jako faktor ovlivňující účast při volbách do Evropského parlamentu

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Definujte základní pojmy týkající se Evropské unie a voleb do Evropského parlamentu.
- Charakterizujte e-government a jeho aktuální stav v České republice.

II. Praktická část

- Analyzujte výsledky voleb a volební účast ve volbách do Evropského parlamentu ve vybraných členských zemích, včetně vyhodnocení využití e-governmentu.
- Navrhněte možná opatření pro zvýšení volební účasti při volbách do Evropského parlamentu v České republice.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: Tisková/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- FIALA, Petr, Ondřej KRUTÍLEK a Markéta PITROVÁ. *Evropská unie*. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018, 990 s. ISBN 978-80-732-5450-6.
- CHARVÁT, Jakub. *Evropské volby v proměnlivém čase: politika volebních reforem EU*. Praha: Togga, 2018, 163 s. ISBN 978-80-747-6152-2.
- MAREK, Dan a Michael J. BAUN. *The Czech Republic and the European Union*. London: Routledge, 2011, 201 s. ISBN 978-04-154-6097-2.
- ŠPAČEK, David. *EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení*. V Praze: C.H. Beck, 2012, 258 s. ISBN 978-80-740-0261-8.

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Zícha, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: 6. ledna 2020
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2020

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 6. ledna 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10. 8. 2020
Jméno a příjmení: Sabina Koryčánková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá volbami do Evropského parlamentu, a to zejména otázkou, zda využití e-Governmentu při těchto volbách ovlivňuje volební účast. V některých zemích Evropské unie mají občané možnost využít při hlasování moderní technologie, otevírá se tedy otázka, jestli má elektronické hlasování vliv na účast a také, zda by elektronické hlasování zvýšilo účast při volbách do Evropského parlamentu v České republice. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy týkající se Evropské unie a voleb do Evropského parlamentu. V praktické části je analyzována volební účast ve vztahu k využití e-Governmentu ve vybraných členských zemích Evropské unie, a to konkrétně Estonsku a Nizozemsku. Součástí práce je dále vyhodnocení dotazníku, který se zabývá otázkou, zda by byl vůbec zájem občanů České republiky o zavedení elektronického hlasování. V návaznosti na to jsou dále navržena řešení, která by mohla zvýšit volební účast při volbách do Evropského parlamentu v České republice.

Klíčová slova: Evropská unie, elektronické hlasování, Evropský parlament, e-Government, volební účast

ABSTRACT

This bachelor thesis focuses on the European Parliament elections, especially on the question how using of e-Government in these elections affects the voter turnout. Voters in some countries of European Union can use modern technologies to vote in the election so there is a question if the e-voting can increase the voter turnout in the European Parliament elections in the Czech republic. The essential information about the European Union and the European Parliament elections are stated in the theoretical part. In the second part, there is analysed the voter turnout in Estonia and Netherlands, the European Union member countries that are using e-Government in the election. This thesis contains also the research about the Czech citizens interest in the implementation of e-Government in the Czech republic. Following this research are proposals of possible solutions that could increase the voter turnout in the European Parliament elections in the Czech republic.

Keywords: European Union, e-voting, European Parliament, e-Government, voter turnout

Ráda bych poděkovala mému vedoucímu JUDr. Jiřímu Zichovi, Ph.D. za jeho odborné rady a vstřícný přístup při zpracování této bakalářské práce.

Poděkování také patří rodině a přátelům za jejich trpělivost a podporu během studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 EVROPSKÁ UNIE A JEJÍ INSTITUCE	12
1.1 EVROPSKÁ UNIE	12
1.2 EVROPSKÁ RADA	15
1.3 RADA EVROPSKÉ UNIE	15
1.4 EVROPSKÁ KOMISE.....	16
1.5 ÚČETNÍ DVŮR.....	17
1.6 SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE.....	17
1.7 EVROPSKÝ PARLAMENT.....	18
2 EVROPSKÉ VOLBY	21
2.1 HISTORIE EVROPSKÝCH VOLEB.....	21
2.1.1 Dehousseova zpráva.....	21
2.1.2 Bruselský akt - první přímé volby do Evropského parlamentu.....	21
2.1.3 Reforma z roku 2002.....	23
2.2 EVROPSKÉ VOLBY PODLE SPOLEČNÝCH ZÁSAD	23
2.2.1 Charakter hlasování.....	24
2.2.2 Politické skupiny v EP	26
2.3 PRÁVNÍ RÁMEC VOLEB DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ČESKÉ REPUBLICE.....	28
2.3.1 Volební orgány.....	28
3 E-GOVERNMENT V ČESKÉ REPUBLICE A JEHO SOUČASNÉ PROJEKTY	30
3.1 CZECH POINT	30
3.2 ZÁKLADNÍ REGISTRY	31
3.3 DATOVÉ SCHRÁNKY	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VOLEBNÍ ÚČASTI DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU VE VYBRANÝCH ČLENSKÝCH ZEMÍCH VČETNĚ VYUŽITÍ E-GOVERNMENTU	35
4.1 ESTONSKO.....	35
4.1.1 Volební účast při volbách do Evropského parlamentu v Estonsku.....	37
4.1.2 Volební účast při volbách do Evropského parlamentu s využitím e-Governmentu v Estonsku	38
4.1.3 Vyhodnocení volební účasti v Estonsku	39
4.2 NIZOZEMSKO.....	40

4.2.1	Volební účast při volbách do Evropského parlamentu s využitím e-Governmentu v Nizozemsku.....	41
4.2.2	Vyhodnocení volební účasti v Nizozemsku.....	42
4.3	ČESKÁ REPUBLIKA	43
4.3.1	Volební účast při volbách do Evropského parlamentu v České republice.....	43
4.3.2	Financování voleb do EP v České republice.....	44
4.3.3	Odhady nákladů na elektronické hlasování v České republice.....	45
4.3.4	Výhody a nevýhody elektronického hlasování	46
5	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	47
5.1	VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	47
6	NÁVRH MOŽNÝCH OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ VOLEBNÍ ÚČASTI VE VOLBÁCH DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	52
6.1	ZVÝŠENÍ ZÁJMU O EVROPSKÉ VOLBY.....	52
6.2	KONÁNÍ VOLEB V JEDEN DEN	52
6.2.1	Výhody a nevýhody jednodenních voleb.....	53
6.3	MOBILNÍ APLIKACE „VOLBY“	53
6.3.1	Obsah mobilní aplikace.....	53
6.3.2	Propagace aplikace.....	54
6.3.3	Cílová skupina.....	55
6.3.4	Výhody a nevýhody aplikace.....	55
6.3.5	Odhad nákladů na mobilní aplikaci „VOLBY“	56
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK.....	64
	SEZNAM GRAFŮ	65
	SEZNAM PŘÍLOH.....	66

ÚVOD

Bakalářská práce nabízí pohled na problematiku nízké účasti při volbách do Evropského parlamentu v České republice. Evropské volby jsou přitom velmi důležité, protože Evropský parlament má mezi institucemi Evropské unie významné postavení. Také je nutné vědět, že volbami nevolíme pouze Evropský parlament, ale volby mají vliv také na Evropskou komisi. Europoslanci, které zvolíme jako své zástupce, přijímají legislativu Evropské unie, která se pak může odrážet i na českých zákonech. Proto si myslím, že je v zájmu občanů České republiky, ale i vlády, aby se účast v evropských volbách zvýšila.

Celá práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. První kapitola se věnuje institucím Evropské unie a provázaností mezi nimi. Druhá kapitola vymezuje pojmy evropských voleb, jejich historii a současný model voleb. Další částí druhé kapitoly je i představení e-Governmentu v České republice a jeho vztahu k volbám.

Praktická část se zabývá elektronickým hlasováním, které by jako jeden z faktorů mohlo pomoci zvýšení volební účasti. Analyzuji výsledky voleb ve vybraných členských zemích, kde e-Government ve volbách do Evropského parlamentu začali využívat a porovnám to s volbami z jiných let, kdy e-Government nebyl využíván. Z této analýzy vyhodnocuji, zda elektronizace voleb ovlivňuje účast při volbách do Evropského parlamentu. Součástí praktické části je také dotazník, který je zaměřený na volby do Evropského parlamentu v České republice. Na základě analýzy a dotazníku je zpracován návrh možných opatření pro zvýšení volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu v ČR.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, zda elektronizace voleb ovlivňuje volební účast ve volbách do Evropského parlamentu.

Prvním dílčím cílem práce je provedení literární rešerše, která má za úkol vysvětlit základní pojmy z oblasti Evropské unie, primárního práva Evropské unie, institucí Evropské unie a provázaností mezi nimi. Literární rešerše byla také využita při vysvětlování tématu voleb do Evropského parlamentu a aktuálního stavu e-Governmentu v České republice. Tato rešerše, která je definována jako soupis literatury k danému tématu, nám pomůže lépe pochopit a orientovat se ve volbách do Evropského parlamentu a v oblasti e-Governmentu.

Mezi využití metody bude patřit analýza dat volební účasti z minulých let ve vybraných členských zemích a porovnání volební účasti s využitím e-Governmentu a účastí bez e-Governmentu. Z této analýzy bude poté vyhodnoceno, jestli elektronické hlasování ovlivňuje volební účast.

Dále bude provedeno dotazníkové šetření, jehož respondenty budou tvořit uživatelé internetu v České republice, kteří mají právo volit ve volbách do Evropského parlamentu. Tento dotazník bude zaměřený na volby do Evropského parlamentu a na to, jestli by občané České republiky měli zájem o elektronické hlasování.

Další metodou zpracování práce bude využití dotazníkového šetření v návrzích opatření pro zvýšení volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu v České republice. Tyto návrhy budou popsány v poslední části mé bakalářské práce.

V celé práci budou využity zejména odborné knihy zabývající se touto tematikou, dále pak dostupné elektronické knihy a internetové zdroje.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 EVROPSKÁ UNIE A JEJÍ INSTITUCE

1.1 Evropská unie

Evropská unie bývá často označována jako systém „sui generis“ který znamená, že se nejedná o mezinárodní organizaci, ani o federativní či konfederativní státní útvar. Evropskou unii tedy můžeme chápat jako něco „společného“, co stojí nad členskými státy, které Evropskou unii tvoří, také můžeme říci, že je to soubor společných prvků, které tvoří jednotlivé státy. V obou případech musíme konstatovat, že se její rozsah proměňuje jak v horizontálním směru, tak i ve vertikálním směru. Horizontální směr je například rozšiřování Evropské unie o další země a vertikální směr je podoba institucí států evropské unie a vztahy mezi nimi. (Fiala, 2018, s. 15)

Primární právo Evropské unie

Nejvyšším zdrojem práva v Evropské unii je primární právo. Primární právo vychází ze zakládajících smluv EU. (Evropská unie, ©1998-2020)

Zakládající smlouvy Evropské unie

- Pařížská smlouva - Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (1951/1952)
- Římské smlouvy - Smlouva o založení Evropského hospodářského společenství
Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (1957/1958)
- Maastrichtská smlouva - Smlouva o Evropské unii (1992/1993)

(Evropská unie, ©1998-2020)

Pařížská smlouva

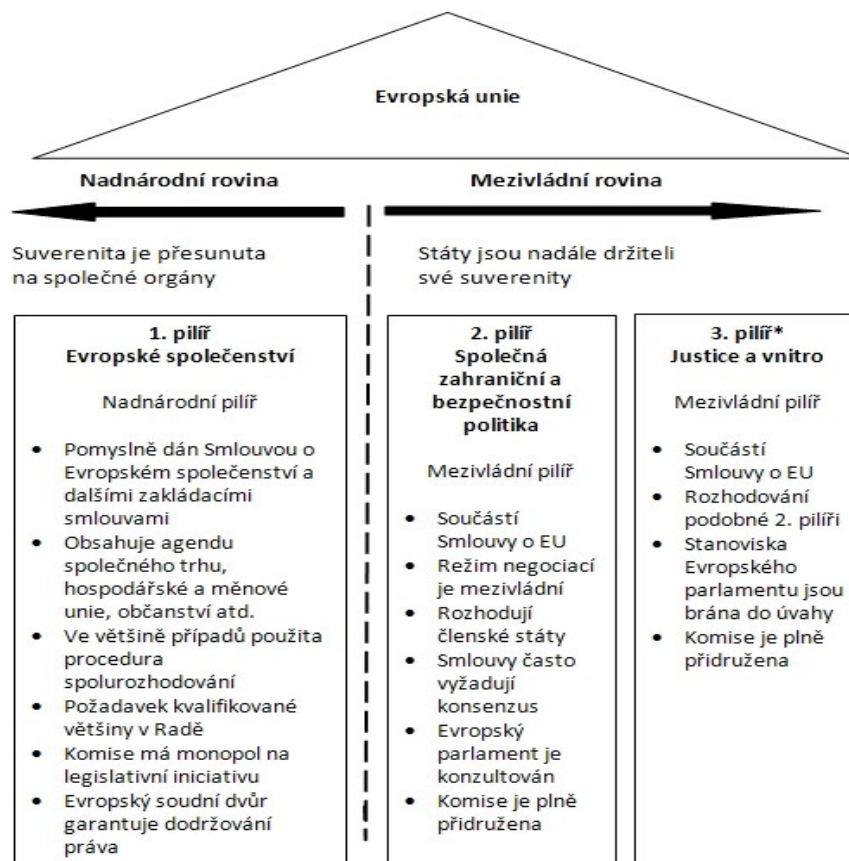
Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO) bylo založeno v Paříži 18. dubna 1951. Tato Pařížská smlouva byla uzavřena na 50 let, jako jediná byla tehdy časově omezená. Dohoda byla založena na tom, že státy odevzdají suverenitu v oblasti uhlí a oceli do kompetencí nadnárodního orgánu, který se jmenoval Vysoký úřad. Vznikl tedy jakýsi společný trh uhlí a oceli. Kontrolu vedlo Shromáždění a rozhodovací pravomoc získala Rada. Shromáždění ESUO tvořilo 78 zástupců národních parlamentů. (Fiala, 2018, s. 56)

Římské smlouvy

Římské smlouvy se skládaly ze smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM) a smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství (EHS). EURATOM byla podepsána 27. března 1957 a v platnost vstoupila 1. ledna 1958. Tento dokument obsahoval 225 článků a 5 příloh. EURATOM mělo za úkol vytvořit společný trh s nukleárními materiály a podporovat jejich mírové využití, ne vojenské účely. Tato smlouva také stanovovala společnou strategii investic a rozvoj infrastruktury. EHS bylo stejně jako EURATOM podepsáno ve stejný den a ve stejný den také získalo svoji platnost. Hlavním cílem EHS byla spolupráce v oblasti hospodářské politiky členských států, dopravní politiky a hospodářské soutěže. Chod EHS zajišťovala Komise, Rada, Shromáždění, Soudní dvůr a poradní Hospodářský a sociální výbor. (Fiala, 2018, s. 71-77)

Maastrichtská smlouva

Maastrichtská smlouva neboli smlouva o Evropské unii byla postavena na třech pilířích Maastrichtského chrámu. Byly zde rozříděny jednotlivé oblasti politik Společenství. V prvním pilíři byly pravomoci ponechány na nadnárodní Komisi a patřily zde společné politiky a aktivity, které navazovaly na jednotný trh. Také sem patřila zemědělská a dopravní politika nebo společná měna. Ve druhém pilíři bychom našli agendu zaměřenou na politiku obrany, bezpečnosti, lidských práv a zahraničních vztahů. A jako poslední byl pilíř justice a vnitra, zde měly významný vliv členské státy EU. (Fiala, 2018, s. 138)

Obrázek 1 Maastrichtský chrám

Zdroj: Fiala, 2018

Součástí evropské integrace byly i pozměňující smlouvy:

- Jednotný Evropský akt (1986/1987) - vybudování jednotného vnitřního trhu
- Amsterdamská smlouva (1997/1999) - příprava na rozšíření EU o nové státy
- Smlouva z Nice (2001/2003) - největší rozšíření EU
- Lisabonská smlouva (2007/2009) - zánik tří pilířové struktury Maastrichtského chrámu

(Evropská unie, ©1998-2020)

Právo Evropské unie je také založeno na sekundárních a subsidiárních zdrojích. Mezi sekundární zdroje patří jednostranné akty jako jsou např. nařízení, směrnice a rozhodnutí. Do subsidiárních zdrojů se zařazují zdroje, které jsou dány judikaturou Soudního dvora a obecnými právními zásadami. (Evropská unie, ©1998-2020)

Institucemi Evropské unie jsou:

- Evropská rada
- Rada Evropské unie
- Komise
- Hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů
- Účetní dvůr
- Soudní dvůr Evropské unie
- Evropský parlament (Evropská unie, ©1995–2020)

1.2 Evropská rada

Evropská rada je vrcholným orgánem současné struktury Evropské unie. Evropská rada byla založena na základě toho, aby rozhodovala v otázkách evropského integračního procesu přímo, a to vládou členských států Evropské unie. Rada pořádala konzultace, které měly formu nepravidelných setkávání, tyto setkání se pak postupně přenesly v mechanismus mezivládně koncipovaných summitů. Summit byl do roku 1986 svoláván na základě politické dohody mezi státy, protože instituce Evropské rady byla do primárního práva EU přidána až přijetím JEA (Jednotný evropský akt). Až Lisabonskou smlouvou se Evropská rada stala orgánem EU. (Fiala, 2018, s. 237)

Evropská rada není ale orgánem legislativním, což můžeme chápat tak, že nemá kompetence jednat o právních aktech Evropské unie. Jejím hlavním úkolem je určovat obecné politické směřování a priority Unie. (Fiala, 2018, s. 245, 246)

Obsazení Evropské rady

Členy Evropské rady jsou hlavy států Evropské unie, nebo předsedové vlád členských států. Dále jsou členy předseda Evropské rady a také předseda Evropské komise. Za Českou republiku je zástupce předseda vlády, Andrej Babiš. (Evropská unie, ©2019)

1.3 Rada Evropské unie

Rada Evropské unie (zkráceně Rada) je součástí základního institucionálního trojúhelníku Společenství. Umožňuje státům Evropské unie reprezentaci jejich národních zájmů. Místo pro jednání Rady je vytvářen Evropskou radou. Hlavním posláním Rady je přijímání legislativních návrhů, které Radě předkládá Komise a také dále rozhoduje o klíčových

otázkách v rozpočtu. Rada může ve svých rozhodnutích postupovat samostatně, ale také jí může přijít na pomoc Evropský parlament. (Fiala, 2018, s. 253)

Zasedání a hlasování v Radě Evropské unie

Zasedání se účastní ministři členských států s doprovodem, předseda Komise a její generální tajemník. Ve většině případů složení delegací jednotlivých států není omezeno, ale mohou nastat situace, kdy předseda Rady může omezit počet účastníků zasedání. (Fiala, 2018, s. 265)

V Radě mohou ministři rozhodovat pomocí třech způsobů:

- Kvalifikovanou většinou - je to nejčastější způsob hlasování, hlasy se jednotlivých členských států se rozdělují pomocí velikosti populace daného státu
- Jednomyslně - ministr z dané země má právo veta, to znamená, že i jeden stát může zastavit legislativní proces a může tak zastavit přijetí právní normy
- Prostou většinou - každý ministr má právě jeden hlas, kterým může disponovat (Cihelková, 2011, s. 74-75)

V častých případech může Rada k hlasování přistoupit, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů a také je možnost, že se ministři nechají zastoupit vedoucím stálého zastoupení, nebo rovněž ministrem jiného státu. (Fiala, 2018, s. 287)

1.4 Evropská komise

Evropská komise je nadnárodní instituce, která je politicky nezávislá na členských státech. Komisaři by se neměli řídit národním zájmem ani dostávat pokyny od vlády v jejich domovské zemi. (Marek, 2011, s. 109)

K tomu, aby Komise byla stabilní v rámci institucionálních vztahů přispívají tři rysy této instituce. Prvním rysem je, že je hlavním držitelem legislativní iniciativy, dále má odborný potenciál a jako poslední rys je nestrannost tohoto orgánu. (Fiala, 2018, s. 299)

Obsazení Evropské komise

Tento orgán vede skupina 27 komisařů, která bývá označována jako „kolegium“. V čele Komise je předseda, kterého každých pět let navrhuje Evropská rada. Kandidát na předsedu komise se navrhuje po volbách do Evropského parlamentu a často to bývá člověk, který je z řad největší politické skupiny v Evropském parlamentu. Komisaře vybírá předseda, který má návrhy vybraných kandidátů z členských zemí. Poté co předseda vybere komisaře, musí

jeho seznam schválit všichni představitelé členských států během zasedání Evropské rady. (Evropská unie, ©2020)

1.5 Účetní dvůr

Je to hlavní instituce, která má za úkol dohlížet na účty Evropské unie a na její hospodaření. Musí zkoumat, jak hospodaří každá instituce, v závislosti prostředků z rozpočtu. (Cihelková, 2011, s. 83)

Obsazování Účetního dvoru

V Účetním dvoru zasedá vždy jeden odborník z každé členské země, kterého si navrhne sám členský stát. Tohoto zástupce musí schválit Rada kvalifikovanou většinou, která to zkonzultuje s Evropským parlamentem. Tito členové poté volí předsedu, který má funkční období tříleté, členové Účetního dvoru mají jinak funkční období šestileté. (Cihelková, 2011, s. 83)

1.6 Soudní dvůr Evropské unie

Dle Cihelkové (Cihelková, 2011, s. 81- 83) Soudní dvůr dohlíží nad aplikací práva Evropské unie a poskytuje závazná vyhlášení základních smluv.

Rozlišujeme dva typy případů projednávaných před Soudním dvorem:

- Přímou žalobou - zde patří řízení pro porušení smluv členskými státy, také žaloby na neplatnost právních aktů a nečinnost institucí ze strany členských států
- Řízení v předběžné otázce - v tomto případě se na Soudní dvůr obrací národní soud, který žádá o výklad použitelnosti evropského práva v konkrétní kauze, která je projednávána na národní úrovni (Cihelková, 2011, s. 81- 83)

Složení Soudního dvora

V současné době je Soudní dvůr složen z 27 soudců (z každého členského státu 1 soudce), kteří jsou voleni na šest let a mohou být zvoleni opakovaně. Po třech letech dochází k obměňování soudců. Soudce musí být nezávislý a musí splňovat všechny podmínky nezbytné k výkonu. Soudcem se může stát ale i právník, který se zabývá především teorií. Právě tito právníci ve skupině soudců jsou důvodem radikálnosti Soudního dvora při aplikaci evropského práva. (Fiala, 2018, s. 457)

1.7 Evropský parlament

Počátek Evropského parlamentu nalezneme už v Římských smlouvách, které se zabývaly společným orgánem tří společenství. Patřilo zde ESUO, EHS a EURATOM, dohromady se to označovalo jako společné Shromáždění. V roce 1962 bylo toto Shromáždění přejmenováno na Evropský parlament. (Cihelková, 2004, s. 37)

Podle Cihelkové (Cihelková, 2004, s. 37) byly původní kompetence omezeny a v dalším vývoji této instituce byly postupně posilovány. Hlavními mezníky tohoto procesu byly přijetí Jednotného evropského aktu, Smlouvy o EU, Amsterdamské smlouvy a také Smlouvy z Nice.

Pravomoci Evropského parlamentu

V dnešní době má Evropský parlament tři základní pravomoci, těmi jsou kontrolní pravomoc, rozpočtová a legislativní. (Euroskop, ©2005-2020)

Kontrolní pravomoc

- Kontrola Komise (vyslovení nedůvěry Komisi, schvalování Komise)
- Kontrola Rady
- Kontrola Evropské rady
- Schvalování programových dokumentů a výročních zpráv

Rozpočtová pravomoc

- Povinné a nepovinné výdaje
- Proces přijímání rozpočtu
- Odmítnutí návrhu rozpočtu

Legislativní pravomoc

- Konzultační procedura
- Procedura spolupráce
- Procedura spolurozhodování (řádný legislativní postup) (Euroskop, ©2005-2020)

Řádný legislativní postup, dříve nazýván postup spolurozhodování, má za úkol se podílet na přijímání legislativy rovným dílem s Radou. Pokud se Evropský parlament a Rada neshodnou, schází se dohadovací výbor, který je složený ze členů Evropského parlamentu a

Rady. Pokud i tak nedojde ke shodě, návrh bude zamítnut, tato skutečnost se ale v praxi stává pouze výjimečně. V rámci tohoto postupu se schvaluje většina evropských právních předpisů. Další pravomoc je rozpočtová, to znamená že, parlament má pravomoc nad finančními prostředky. Evropský parlament musí schvalovat rozpočet, toto schválení se dosahuje podle zvláštní procedury. A jako poslední je kontrolní pravomoc, která vznikla, aby měl Evropský parlament dohled nad aktivitami Unie, činností Komise a dalších orgánů. Zde může Evropský parlament zřídit dočasné vyšetřovací výbory. Jako kontrolou nad Komisí může být to, že má parlament pravomoc schvalovat předsedu Evropské komise. Také nové Komisi vyslovuje důvěru a pokud chce, může Komisi odvolat, ale nikdy se tak zatím nestalo. (Euroskop, ©2005-2020)

Rozdělení křesel

Po vystoupení Spojeného království z Evropské unie na konci ledna 2020 se počet křesel členských zemí v Evropském parlamentu změnil. Do ledna 2020 bylo celkem 751 křesel, ale od února 2020 už jen 705. Ani jedna ze zemí však o žádné ze svých křesel nepřišla. Země Evropské unie, které byly znevýhodněny, mohly získat jedno až pět křesel navíc. Nový mandát se rozděluje podle toho, kolik má daná země obyvatel, ale také zohledňuje, aby malé členské státy měly minimální zastoupení. Je zde uplatňován princip sestupné proporcionality, který znamená, že menší stát nemůže mít více křesel než větší stát, s tím souvisí i to, že poslanec z lidnatější země zastupuje větší počet občanů než poslanec země, která má méně obyvatel. (Evropský parlament, ©2020)

Tabulka 1 Rozdělení křesel v EP po vystoupení Spojeného království z Evropské unie

Stát EU	leden 2020	únor 2020	Stát EU	leden 2020	únor 2020
Německo	96	96	Bulharsko	17	17
Francie	74	79	Dánsko	13	14
Itálie	73	76	Slovensko	13	14
Španělsko	54	59	Finsko	13	14
Polsko	51	52	Irsko	11	13
Rumunsko	32	33	Chorvatsko	11	12
Nizozemsko	26	29	Litva	11	11
Belgie	21	21	Lotyšsko	8	8
Česká republika	21	21	Slovinsko	8	8
Řecko	21	21	Estonsko	6	7
Maďarsko	21	21	Kypr	6	6
Portugalsko	21	21	Lucembursko	6	6
Švédsko	20	21	Malta	6	6
Rakousko	18	19	Spojené království	73	0

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky europa.eu

Obsazení Evropského parlamentu

Evropský parlament se obsazuje pomocí voleb do Evropského parlamentu, které probíhají každých 5 let. Českou republiku zastupuje 21 poslanců Evropského parlamentu. (Evropský parlament, ©2020)

Poslanecký mandát

Pro poslance EP je poslanecká práce velmi časově náročná, je to hlavně ovlivněno podmínkami práce Evropského parlamentu, který má sídlo ve třech různých městech, a to v Bruselu, ve Štrasburku a v Lucemburku. (Fiala, 2018, s. 397)

V průběhu měsíce poslanec navštíví všechna tři sídla, proto je důležité dobře plánovat čas přesunů. První a druhý týden v měsíci je většinou pro práci výborů. Tyto výbory spolupracují nad zněním legislativy s Radou, Komisí, poradními orgány a podléhají intervenci různým zájmovým skupinám. Ve třetím týdnu se poslanec věnuje své politické frakci a připravuje plenární zasedání, které se většinou koná v sídle ve Štrasburku na konci měsíce, tedy ve čtvrtém týdnu. (Fiala, 2018, s. 397)

2 EVROPSKÉ VOLBY

2.1 Historie evropských voleb

Podle Charváta (Charvát, 2018, s. 15) je politika volebních reforem pro Evropský parlament nedílnou součástí evropského integračního procesu. Mohla za to Pařížská smlouva z roku 1951, kdy vzniklo ustanovení Evropské společnosti uhlí a oceli. Také se předpokládalo, že vznikne Společenské shromáždění, které znělo, že společné shromáždění bude obsazováno delegáty z řad poslanců národních parlamentů, a to vždy na jeden rok, nebo budou poslanci voleni občany členských zemí. Členské země se dohodly pro první variantu a to, že shromáždění se obsadí z řad poslanců národních parlamentů. Přesto se druhá varianta stala možností a otevřela prostor pro diskuzi. (Charvát, 2018, s. 15)

Již v roce 1957 se začalo předpokládat díky Římským smlouvám, že v budoucnu přímé volby do Evropského parlamentu budou. (Charvát, 2018, s. 16)

2.1.1 Dehousseova zpráva

Jako první reakce na přímé volby byla 17. května 1960. Shromáždění, které usilovalo o prosazení přímých voleb předložilo Dehousseovu zprávu, která navrhovala variantu s přímou volbou dvou třetin poslanců, zbylá třetina měla být vybírána národními parlamenty. Bohužel však tento návrh nebyl přijat, a to především z důvodu na tehdejší návrhy na transformaci ES, které bylo v roce 1962 představeno jako Fouchetovy plány. Dále také nemohly být přímé volby schváleny, protože byla potřeba jednomyslného souhlasu v Radě, např. třeba Francie byla proti, protože tyto volby chápala jako posílení nadnárodního směřování. (Fiala, 2018, s. 383)

2.1.2 Bruselský akt - první přímé volby do Evropského parlamentu

V září roku 1975 Rada na svém jednání v Bruselu přijala přímé volby poslanců do Evropského parlamentu. Konkrétní pravidla voleb však nechávala na rozhodnutí jednotlivých členských zemí. Zavedla pouze některá pravidla přímých voleb, například bylo rozhodnuto, kolik poslanců bude mít každá členská země, nebo jaká bude délka trvání, dále stanovení hlasovacích dnů apod. Bruselský akt musel projít ratifikačním procesem v každé zemi Evropské unie, tímto se proces k přímým volbám zpomalil. Například ve Spojeném království se proces zdržel natolik, že nebylo možné konat první přímé volby poslanců do

Evropského parlamentu v roce 1978 jak bylo plánováno, ale musely být posunuty a proběhly mezi 7. až 10. červnem 1979. (Charvát, 2018, s. 25)

Seitlingerova zpráva

Jak už bylo zmíněno Bruselský akt nevedl k zavedení jednotných volebních pravidel, avšak každý pochopil, že se později budou muset zavést. Členskými zeměmi byl ponechán prostor, aby projednaly otázku společných pravidel, a prozatím se tato problematika odsunula ze stolu. Avšak vznikl Výbor pro politické záležitosti, který měl za úkol vypracovat návrh reformy na jednotná volební pravidla, jako jeho zpravodaj byl vybrán Jean Seitlinger, francouzský poslanec za Evropskou lidovou stranu. (Charvát, 2018, s. 25)

Jeho zpráva se zabývala dvěma řešeními systému pro evropské volby. Jako první byl systém vycházející logiky způsobu hlasování do německého spolkového sněmu, v tomto systému by se část poslaneckých křesel obsadila prostřednictvím jednokolové techniky prosté většiny. Jednokolová volební technika znamená, že v každém volebním obvodu se zvolí jeden zastupitel a mandát připadne kandidátovi, který získá nejvyšší počet hlasů, bez ohledu na to, kolik procent hlasů to bude. Kvůli některým specifickým vlastnostem systému byl zavrhnut. Druhý systém byl na principu poměrného zastoupení volební obvodu rozdělovacími od tří do patnácti mandátů prostřednictvím metody d'Hondtova dělitele. Avšak ani tento systém nebyl v Radě zvolen. (Charvát, 2018, s. 26)

De Guchtovy zprávy

Ačkoli byly doposud všechny zprávy zamítnuty, Evropský parlament se pořád snažil najít řešení ohledně jednotlivých volebních pravidel, se kterými by souhlasily všechny členské země. (Charvát, 2018, s. 30)

Výsledkem tohoto snažení byla de Guchtova zpráva, která byla postavena na přijetí určitého jednotného volebního systému, ale také musela být v souladu subsidiarity. (Fiala, 2018, s. 384)

Kompromis, který vymyslel spočíval v tom, že není nutné zavádět jednotný volební systém, ale stačí, aby se hlavní prvky harmonizovaly. Navrhl, aby se stanovilo několik společných volebních principů, které by platily ve všech členských zemích. Znamenalo to, že každá členská země si mohla ponechat vlastní systémy voleb, které užívaly v národních volbách, ale jen za předpokladu, že rozdělení křesel bude spravedlivě rozděleno podílově, podle volební podpory kandidujících stran. Tato zpráva se však nakonec také neodsouhlasila. A ani dlouho poté nebyla schválena jednotná pravidla hlasování. (Charvát, 2018, s. 32)

Návrh Georgiose Anastassopulose

Další aktivitou Evropského parlamentu byl návrh řeckého poslance Georgiose Anastassopulose z roku 1998. Jeho návrh odrážel skutečnosti, které přinesly přijetí Amsterodamské smlouvy. Také se soustředil na to, že se EU případně rozšíří o země střední a východní Evropy, ale i dosažení konsenzu ohledně společných volebních principů jako je například zavedení poměrného volebního systému. Georgiosův návrh pokračoval ve stopách vybudovat společné volební principy. Bohužel ani jeho návrh se nedočkal kladného ohlasu. Evropské volby ale v roce 1999 přesto proběhly, prostřednictvím systému poměrného zastoupení. (Dočkal, 2007, str. 43)

2.1.3 Reforma z roku 2002

Až v roce 2002 na základě rozhodnutí Rady bylo zavedeno několik zásad, které jsou společné všem členským státům. (Charvát, 2018, s. 35)

První zásadou je, že poslanci musí být voleni poměrným systémem, avšak konkrétní aspekty si stanovují členské státy samy. Další zásadou je, že byla omezena minimální hranice pro vstup do Evropského parlamentu. Členské státy také mohou rozdělit své území na menší volební obvody, avšak nesmí porušit princip proporcionality. A jako poslední zásada je, že funkce poslance Evropského parlamentu není slučitelná s funkcí poslance na národní úrovni, v případě, že tento poslanec uvolní svůj mandát, zaplní ho členský stát podle svých pravomocí. (Fiala, 20018, s. 387)

2.2 Evropské volby podle společných zásad

Zavedení volebního systému poměrného zastoupení ve vztahu k rozdělování mandátů přispělo ke značnému rozptýlení volebních pravidel. Existuje mnoho možností, jak bude konečný volební systém vypadat. Můžeme třeba v rámci kategorie poměrových volebních systémů rozlišit techniku jednoho přeneseného hlasu, která je založena na nominálním hlasování ve více mandátových volebních obvodech, nebo také listinné proporční systémy, jejichž podstatou je existence stranických kandidátních listin. Obě tyto varianty jsou schváleny. (Charvát, 2018, s. 37)

Unijní legislativa, si ze všech zásad hlavně zachovala poměrové zastoupení, další jednotlivé parametry nechala v kompetenci zemí EU. Variací bylo více než členských zemí z toho důvodu, že v Severním Irsku se volilo podle jiných pravidel než ve Spojeném království. (Charvát, 2018, s. 38)

Společné postupy

Prvním společným prvkem je, že každý občan Unie, který má bydliště v členském státě, jehož není státním příslušníkem, má právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu v členském státě, v němž má bydliště. Druhým podstatným společným prvkem jsou základní parametry volebního systému. To znamená, že volby musí být poměrovým zastoupením a musí používat poměrové hlasy nebo listinné proporční systémy. Třetím společným prvkem je neslučitelnost. Funkce poslance je neslučitelná s několika dalšími funkcemi (nesmí být poslancem vnitrostátního parlamentu). (Fiala, 2018, s. 390)

Postupy podléhající členským státům

Po mnohaleté snaze o zavedení společných postupů, jsou některé postupy pořád v režii členských států. Jak již bylo zmíněno výše, státy mají nějaké společné postupy, co musí plnit. Avšak co si každý stát může sám stanovit je minimální hranice pro přidělení mandátů, která nesmí být vyšší než 5 %. Také většina členských států představuje jeden volební obvod, 4 členské státy se dělí na více volebních obvodů (před Brexitem jich bylo 5). Členské státy si samy stanoví hranici pro účast ve volbách a rozhodnou se, zda bude účast povinná nebo nepovinná (povinnou účast ve volbách do Evropského parlamentu má například Řecko). Pro pasivní účast ve volbách byla státům také přidělena volná ruka. Státy mají také volnost při rozhodování o tom, zda budou cizí státní příslušníci, kteří nepobývají ve své zemi původu hlasovat pro danou zemi ze které pochází, nebo pro zemi ve které se právě nachází. Další odlišnost mají také kandidátní listiny v některých členských státech mohou předkládat kandidatury pouze politické strany a politická sdružení v ostatních státech mohou kandidovat určité osoby, pokud je kandidaturu podpořena požadovaným počtem podpisů, nebo voličů (v jiných případech je požadovaná i kauce). Na co také nesmíme zapomenout je to, že každý stát si rozhodne kdy budou dané volby probíhat, nebo jak se budou ověřovat výsledky voleb. (Fiala, 2018, s. 391, 392)

2.2.1 Charakter hlasování

Podle toho, jak členské země hlasují můžeme říci, že kopírují pravidla z národních parlamentních voleb. Většina členských zemí dovoluje lidem, aby ovlivňovali pořadí kandidátů na stranických kandidátních listinách, a to buď pomocí vázaných kandidátních listin nebo volných listin. Vázané kandidátní listiny znamenají, že už je předem určené pořadí kandidátů, toto pořadí může volič změnit svými preferenčními hlasy. Volné listiny znamenají, že volič sám může libovolně kandidáty připisovat nebo vyškrtávat.

Ojedinelý případ představují země, kde mají nominální hlasování, zde jsou poslanci vybíráni prostřednictvím jednoho přenosného hlasu. (Charvát, 2018, s. 65)

V tabulce můžeme vyčíst, charakter hlasování voleb do Evropského parlamentu v členských zemích.

Tabulka 2 Charakter hlasování voleb do EP v členských zemích

Členská země	Charakter hlasování	Členská země	Charakter hlasování
Německo	Listinné	Bulharsko	Listinné
Francie	Listinné	Dánsko	Listinné
Itálie	Listinné	Slovensko	Listinné
Španělsko	Listinné	Finsko	Listinné
Polsko	Listinné	Irsko	Nominální
Rumunsko	Listinné	Chorvatsko	Listinné
Nizozemsko	Listinné	Litva	Listinné
Belgie	Listinné	Lotyšsko	Listinné
Česká republika	Listinné	Slovinsko	Listinné
Řecko	Listinné	Estonsko	Listinné
Maďarsko	Listinné	Kypr	Listinné
Portugalsko	Listinné	Lucembursko	Listinné
Švédsko	Listinné	Malta	Nominální
Rakousko	Listinné		

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z knihy Evropské volby v proměnách času:

politika volebních reforem EU, Charvát, 2018

Podrobnější dělení listinného hlasování:

- Vázané listiny (Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Nizozemsko, Polsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko, Švédsko)
- Přísně vázané listiny (Francie, Maďarsko, Německo, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Španělsko)
- Volné listiny (Lucembursko) (Charvát, 2018, s. 66, 67)

Uzavírací klauzule

Když se pro evropské volby mělo řešit, zda bude zavedena zákonem stanovená klauzule, tak se státy evropské unie rozdělily napůl, na dvě skupiny. (Charvát, 2018, s. 68)

V patnácti zemích se setkáváme s klauzulí je to například ve státech Belgie, Dánsko, Estonsko, Německo nebo Španělsko. Naopak je tomu ve zbylých dvanácti zemích, kde se klauzule nezavedla. (Volby do Evropského parlamentu 2019, 2019)

Dále je také ve většině těchto zemí použita 5% klauzule. Pět procentní klauzuli má například Česká republika, Francie, Slovensko nebo Chorvatsko. (Charvát, 2018, s. 68)

Tabulka 3 Volební klauzule v členských státech EU

Členská země	Volební klauzule	Členská země	Volební klauzule
Německo	Ne	Bulharsko	Ne
Francie	5 %	Dánsko	Ne
Itálie	4 %	Slovensko	5 %
Španělsko	Ne	Finsko	Ne
Polsko	5 %	Irsko	Ne
Rumunsko	5 %	Chorvatsko	5 %
Nizozemsko	Ne	Litva	5 %
Belgie	5 %	Lotyšsko	5 %
Česká republika	5 %	Slovinsko	Ne
Řecko	3 %	Estonsko	Ne
Maďarsko	5 %	Kypr	1,8 %
Portugalsko	Ne	Lucembursko	Ne
Švédsko	4 %	Malta	Ne
Rakousko	4 %		

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky europarl.europa.eu

2.2.2 Politické skupiny v EP

Poté co jsou zvoleni poslanci do Evropského parlamentu, jsou rozděleni pomocí politických skupin neboli frakcí. V aktuálním volebním období je sedm frakcí, které zahrnují více než sto politických stran a hnutí. Každá frakce má předsedu a místopředsedu. Tyto politické skupiny slouží jako základny pro poslance, ale také jim nabízí organizační nebo finanční výhody. Pokud se poslanec rozhodne, nemusí být součástí žádné frakce a má tzv. nezávislý status. (Oddělení institucionální komunikace ÚV ČR, ©2020)

Význam politických skupin

Hlavním významem politických frakcí je vnitřní spolupráce a komunikace. Zakládání politický frakcí má pro poslance dva významy, a to význam z hlediska pravomocí a prosazování vlastních nápadů, ale také hlavně finanční výhody. Tyto skupiny získávají různé

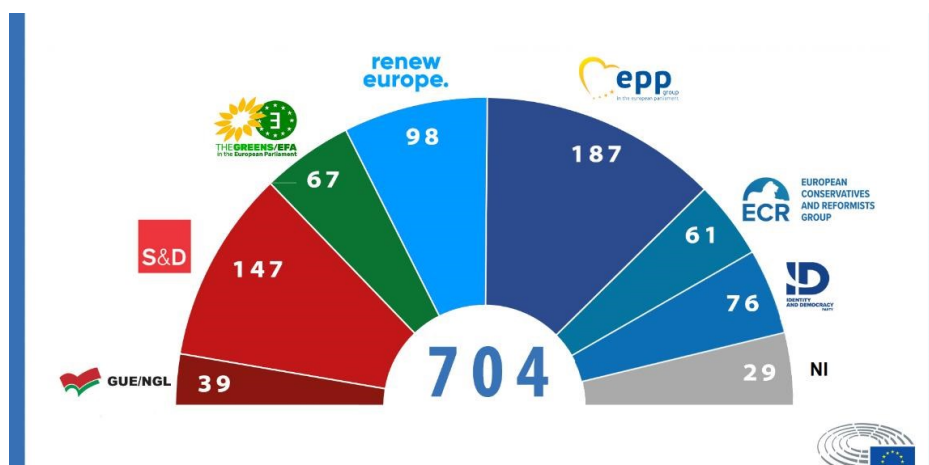
benefity např. kanceláře, servis a také disponují vlastními rozpočty. Frakce dostávají více než polovinu rozpočtu Evropského parlamentu. O tom, jaký přesně příspěvek dostanou pak rozhoduje předsednictvo. (Fiala, 2018, s. 401)

Politické frakce mají obvyklou strukturu parlamentních klubů. Poslanci si v těchto frakcích volí předsedu, místopředsedu, pokladníka a další členy. Toto předsednictvo má poté za úkol skupinu reprezentovat, zastupovat navenek a také musí řídit její chod. (Fiala, 2018, s. 403)

Seznam frakcí v EP:

- EPP - Poslanecký klub Evropské lidové strany (Křesťanských demokratů)
- S&D - Skupina Progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu
- Obnova Evropy (Renew Europe)
- Zelení - EFA - Skupina Zelených/Evropské svobodné aliance
- ID - Identita a demokracie
- ECR - Evropští konzervativci a reformisté
- GUE/NGL - Konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice (Oddělení institucionální komunikace ÚV ČR, ©2020)

Počet poslanců v politických skupinách

Obrázek 2 Počet poslanců v politických skupinách

Zdroj: Evropský parlament, ©2020

2.3 Právní rámec voleb do Evropského parlamentu v České republice

Jak je uvedeno v zákoně č. 62/2003 Sb. o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů, volby do Evropského parlamentu se konají (jako všechny volby v České republice) tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Právo volit na území ČR do EP má každý občan České republiky, který dostáhl 18 let. Občan nemá právo volit, pokud má zákonem stanovené omezení osobní svobody anebo je omezený svéprávnosti. Volby vyhlašuje prezident České republiky na základě rozhodnutí Rady Evropské unie. Toto oznámení musí být nejpozději 90 dnů před konáním voleb. (Česko, 2003)

Volby do Evropského parlamentu se na území České republiky konají vždy dva dny, v pátek a v sobotu. V první den voleb začíná hlasování ve 14.00 hodin a končí ve 22.00 hodin. Ve druhý den voleb začíná hlasování v 8.00 hodin a končí ve 14.00 hodin. (Česko, 2003)

Právo být volen má každý občan České republiky a každý občan jiného členského státu, který splňuje podmínky. Ústředním správním úřadem voleb do Evropského parlamentu je ministerstvo vnitra, které též plní funkci komunikační centrály, aby mohl komunikovat s jinými členskými státy EU. (Česko, 2003)

2.3.1 Volební orgány

- Státní volební komise
- Ministerstvo vnitra
- Ministerstvo zahraničních věcí
- Zastupitelský úřad
- Český statistický úřad
- Krajský úřad
- Pověřený obecní úřad
- Starosta
- Okrsková volební komise
- Starosta stojící v čele pověřeného obecního úřadu a ředitel krajského úřadu (Česko, 2003)

Ministerstvo vnitra

- Řídí a kontroluje organizační přípravu voleb a jejich průběh
- Projednává a registruje kandidátní listiny
- Informuje starosty a registraci kandidátních listin
- Přijímá od obcí z členských států jejich informace o voličích, kteří jsou přihlášení k trvalému nebo přechodnému pobytu na území ČR, a kteří chtějí hlasovat ve volbách do Evropského parlamentu
- Poskytuje obecním úřadům seznam komunikačních centrál jiných členských států
- Archivuje volební dokumentaci
- Zajišťuje tisknutí hlasovacích lístků a dalších volebních materiálů (Česko, 2003)

Krajský úřad

Má pro volby do Evropského parlamentu za úkol zajišťovat organizační a technickou přípravu pro zajištění voleb v jeho kraji. Sestavuje seznam telefonních spojení do volebních místností na území kraje. Jeho úkolem je také informovat starosty o registraci kandidátních listin a poskytuje jim adresy politických stran, jejichž kandidátní listiny byly zaregistrovány ve volbách. Distribuuje volební materiály do volebních místností a kontroluje průběh hlasování ve volebních místnostech. A stejně jako ministerstvo vnitra archivuje volební dokumentaci. (Česko, 2003)

Obecní úřad

- Vede seznam voličů
- Vydává voličské průkazy
- Využívá údaje ze základního registru obyvatel
- Stará se o stížnosti na organizační a technické zabezpečení voleb na úrovni jeho volebního okrsku (Česko, 2003)

Okrsková volební komise

Dbá o pořádek a dohlíží na průběh voleb ve volebních místnostech. Jeho členem může být občan České republiky nebo také občan jiného členského státu EU, který splňuje 3 podmínky, a to: není kandidátem pro volby do EP, dosáhl v den složení slibu 18 let a nenastala u něj překážka ve výkonu volebního práva. (Česko, 2003)

3 E-GOVERNMENT V ČESKÉ REPUBLICE A JEHO SOUČASNÉ PROJEKTY

Jak uvádí Špaček (Špaček, 2012, s. 3), bez ohledu na autory můžeme říci, že e-Government pracuje s principem, aby veřejná správa sloužila veřejnosti a hledala cesty, jak s využitím ICT zdokonalovala své aktivity. Cílem je zajišťovat a podporovat poskytování služeb veřejnosti za použití nových technologií. Podle stránek ministerstva vnitra www.mvcr.cz se můžeme dozvědět, že: *„Myšlenkou tzv. e-Governmentu je správa věcí veřejných za využití moderních elektronických nástrojů, díky kterým bude veřejná správa k občanům přátelštější, dostupnější, efektivnější, rychlejší a levnější.“* Můžeme tedy říci, že e-Government znamená použití nových informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě s cílem poskytnutí občanům lepší a dostupnější služby.

V České republice byl pro e-Government zlomový rok 1998, s ohledem na přístup vlády poté rok 2000, kdy byl přijat zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, předtím v oblasti ISVS neexistoval obecný zákon, vždy jen řada předpisů. (Špaček, 2012, s. 53)

3.1 Czech POINT

Jde o projekt ústřední vlády, týkající se jednotných kontaktních míst, které by měly občanům umožnit, aby na jednom místě získali výpis z katastru nemovitostí, obchodního rejstříku, rejstříku trestů či živnostenského rejstříku. Cílem bylo vybudovat místa, kde by občan mohl získat veškeré údaje vedené v centrálních neveřejných evidencích a registrech. Tento projekt byl zahájen 28. 3. 2007 a testování mělo probíhat do konce června toho roku, ostrá verze pak byla zahájena začátkem roku 2008. První předpoklad byl, že do projektu budou zahrnuty povinně obce a matriční úřady, bohužel ale mnoho obcí a měst s tímto nápadem nesouhlasily, tak nakonec byla účast v projektu dobrovolná. (Czech Point, ©2020)

Obrázek 3 Logo Czech POINT

Zdroj: Hospodářská komora ČR, ©2017-2020

V současné době Czech POINT nabízí tyto služby:

- Autorizovaná konverze dokumentů
- Centrální úložiště ověřovacích doložek
- Datové schránky
- Podání do registru účastníků provozu modulu autovraků ISOH
- Přijetí podání podle živnostenského zákona
- Úschova systému Czech POINT
- Vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- Výpis z bodového hodnocení řidiče, výpis z insolvenčního rejstříku, výpis z Katastru nemovitostí, výpis z Obchodního rejstříku, výpis z Rejstříku trestů, výpis z Rejstříku trestů právnické osoby, výpis z Živnostenského rejstříku
- Základní registry (Czech Point, ©2020)

Využití Czech POINTU u voleb

V roce 2014 se začala používat datová základna o občanech České republiky, což znamená, že referenční údaje Základních registrů se začaly používat i pro volby. Tato služba je dostupná všem statutárním zástupcům obcí. Služba jim umožňuje dostat volební seznamy ke konkrétnímu datu. Používají se k tomu již hotové části různých e-Governmentových systémů, které se občas nazývají jako sdílené služby e-Governmentu. Tato funkce, která používá data základních registrů, velmi zefektivnila proces přípravy volebních seznamů. (Czech Point, ©2014)

3.2 Základní registry

Registr obyvatel, obsahuje základní identifikační a lokační údaje o obyvatelích České republiky, cizincích, kteří mají povolený pobyt a občanech jiných států, kteří jsou také vedeni v základních registrech. Dále tento registr obsahuje informace o tom, kdo má aktivní datovou schránku a informace o fyzických osobách, právnických osobách, organizačních složkách státu a organizačních složkách zahraničních právnických osob. (Špaček, 2012, s. 89)

Využití základních registrů u voleb

Ministerstvo vnitra využívá referenční údaje ze základních registrů pro účely registrace kandidátních listin a ověřování, zda státní občan České republiky, který kandiduje v jiném členském státě, nebyl zbavený práva účastnit se voleb. (Česko, 2003)

Referenčními údaji jsou:

- Příjmení,
- Jméno, popř. jména
- Adresa místa pobytu
- Datum narození
- Státní občanství, popřípadě více státních občanství
- Datum, místo a okres či stát úmrtí nebo den smrti (Česko, 2003)

Tyto referenční údaje obyvatel se využívají z informačního systému evidence obyvatel a z informačního systému cizinců. (Česko, 2003)

3.3 Datové schránky

Souží ke komunikaci orgánů veřejné správy s právníckými nebo fyzickými osobami nebo také komunikací jen mezi orgány veřejné správy. (Špaček, 2012, s. 83) Tento způsob nahrazuje způsob listinné podoby. Cílem datových schránek je zrychlit a zlevnit veřejnou správu pro občany České republiky. Správcem datových schránek je ministerstvo vnitra a provozovatelem je Česká pošta. (Ministerstvo vnitra, ©2019)

Datové schránky se rozlišují na datové schránky:

- Orgánů veřejné moci
- Právníckých osob
- Podnikajících fyzických osob
- Fyzických osob (Špaček, 2012, s. 83)

Ze zákona mají povinně zřízenou datovou schránku:

- Orgány veřejné moci
- Právnícké osoby zřízené ze zákona

- Právnícké osoby zapsané v obchodním rejstříku (Špaček, 2012, s. 83)

Možnosti využití datové schránky při volbách

Volič si může ode dne vyhlášení voleb podat žádost o vydání voličského průkazu. Toto lze učinit v elektronické podobě zaslané prostřednictvím datové schránky. Nejpozději však 7 dnů před dnem voleb. Poté obecní úřad nebo zastupitelský úřad zašle voliči voličský průkaz, nejdříve ale 15 dnů před konáním voleb. (Ministerstvo vnitra, ©2019)

Popis žádosti o voličský průkaz pomocí datové schránky

Prvním krokem je vyplnění žádosti o voličský průkaz. Na tuto žádost neexistuje žádný formulář nebo vzor. Žádost by měla obsahovat informaci, jestli si občan pro voličský průkaz přijde osobně anebo mu ho příslušný úřad pošle na jeho zvolenou adresu. Poté tuto žádost občan odešle přes datovou schránku. (Zelení, 2017)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VOLEBNÍ ÚČASTI DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU VE VYBRANÝCH ČLENSKÝCH ZEMÍCH VČETNĚ VYUŽITÍ E-GOVERNMENTU

V této kapitole budu vyhodnocovat na základě dat týkajících se volební účasti z minulých let, zda využívání e-Governmentu ve vybraných členských zemích ovlivňuje volební účast ve volbách do Evropského parlamentu. Na tuto analýzu jsem si vybrala státy Estonsko a Nizozemsko, které právě při volbách do EP e-Government využívaly anebo využívají. Z výsledku mého zjištění vyhodnotím, jestli je vhodné v České republice zavádět elektronické hlasování za účelem zvýšení volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu.

Elektronické hlasování, které se bere jako užší pojem elektronických voleb, můžeme rozdělit na nevzdálené elektronické hlasování a vzdálené elektronické hlasování. Při nevzdáleném elektronickém hlasování probíhá hlasování ve volební místnosti, avšak jsou zde použity moderní technologie, jako např. terminál s dotykovou obrazovkou. Zatímco vzdálené hlasování lze provozovat přes internet nebo telefonicky. (Ministerstvo vnitra, ©2019)

4.1 Estonsko

První zemí, u které budu zkoumat, zda elektronické hlasování ovlivňuje účast při volbách do Evropského parlamentu je Estonsko. Vzdálené elektronické hlasování se začalo používat v roce 2005, kdy se zde uskutečnily historicky první celostátní internetové volby. Proces internetových voleb začal už v roce 1998, když estonský parlament schválil dokument, který se jmenoval „Principy estonské informační politiky zaměřené na posílení spolupráce při budování informační společnosti“. Dále v roce 2000 byl schválen zákon o digitálním podpisu a zanedlouho poté zákon o telekomunikacích, čímž se přístup k internetu stal legislativně zaručeným právem. Dalším krokem pro internetové hlasování bylo v roce 2002 zavedení ID karet, což byly elektronické občanské průkazy. Rok poté estonští internetoví experti provedli analýzu, při které zjistili, že internetové hlasování je dostatečně bezpečné. (Brunclík, 2014, s. 45,46)

Princip elektronického hlasování je založený na schématu „obálky“, která je známá v internetové papírové poště. Funguje to tak, že se do „vnější obálky“ se jménem a podpisem umístí anonymní „uzavřená obálka“ s hlasováním. S pomocí programu, který se používá pro internetové hlasování volič, který hlasoval přes internet zašifruje svůj volební hlas a dostane

náhodné číslo, které mu vygeneruje počítač a se specifickým veřejným klíčem pro volby vytvoří „vnější obálku“. Jako druhý krok podepíše šifrovaný hlas pomocí nástrojů pro udělování elektronického podpisu a vytvoří tak „vnější obálku“. (State Electoral Office of Estonia, 2017)

Nástroje pro udělování elektronického podpisu jsou:

- Identifikační doklad neboli ID karta
- Mobile-ID
- Digitální identifikační doklad Digi-ID (State Electoral Office of Estonia, 2017)

Pokud občan změní svůj názor, může svůj elektronický hlas několikrát změnit. Jako konečný hlas se bude počítat ten, který odevzdá v internetovém prostředí jako poslední. Další možností je, že pokud chce jít hlasovat v papírové podobě i když už hlasoval přes internet, tak má tu možnost, ale pouze v předtermínu. Pokud tak učiní, jako platný hlas se počítá ten, který provedl vhozením papírového lístku do urny. (Brunclík, 2014, s. 51)

Internetové hlasování je součástí volebního procesu. Volby se skládají z šesti fází:

- Vyhlášení voleb
- Registrace uchazečů
- Příprava seznamů voličů
- Hlasování
- Sčítání hlasů
- Oznámení výsledků voleb (State Electoral Office of Estonia, 2017)

Systém internetového hlasování pokrývá fáze hlasování, sčítání hlasů a oznámení výsledků voleb. (State Electoral Office of Estonia, 2017)

4.1.1 Volební účast při volbách do Evropského parlamentu v Estonsku

Tabulka 4 Volební účast při volbách do EP v Estonsku

Rok	Volební účast v % ve volbách do EP	Počet osob, které jsou oprávněny volit	Počet osob, které se zúčastnili voleb do
2004	26,8	873 809	234 485
2009	43,9	909 628	399 181
2014	36,5	902 873	329 766
2019	37,6	885 417	332 859

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky valimised.ee

Graf 1 Počet osob, které se zúčastnili voleb do EP ve sledovaném období

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky valimised.ee

Z tabulky a grafu můžeme vyčíst, že v roce 2004, kdy ještě nebyla v Estonsku zavedena možnost volit přes internet, bylo u voleb 234 485 osob což činilo 26,8 % ze všech oprávněných voličů. V roce 2009, 4 roky poté co bylo první internetové hlasování, se voleb do EP zúčastnilo 399 181 osob, což bylo 43,9 %, už tady je patrné zvýšení účasti ve volbách, a to o 17,1 %, nemůžeme ale říci, že to bylo díky internetovému hlasování, protože zde nejsou uvedena přesná data kolik reálně voličů využilo služby volby přes internet. V další tabulce je uvedeno, kolik voličů opravdu hlasovalo přes internet.

4.1.2 Volební účast při volbách do Evropského parlamentu s využitím e-Governmentu v Estonsku

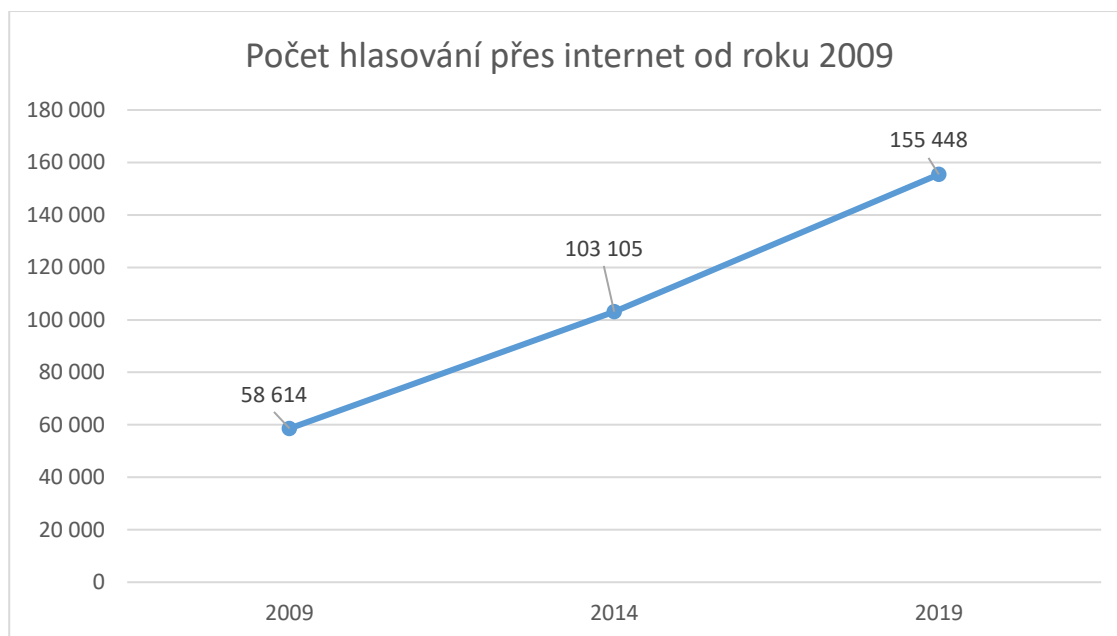
Tabulka 5 Volební účast při volbách do EP s využitím e-governmentu v Estonsku

Rok	Celkem hlasovalo	Uznané hlasy	Neplatné hlasy
2009	58 668	58 614	55
2014	103 151	103 105	46
2019	155 521	155 448	73

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky valimised.ee

Tady už můžeme vidět, že v roce 2009, kdy byl největší nárůst účasti oproti roku 2004, bylo volit elektronicky nejméně osob ze všech tří let. I tak to ale činilo 14,7 % celkových uznaných hlasů voličů v roce 2009. S jistotou ale nemůžeme říci, že se díky elektronickému hlasování zvýšila účast o 14,7 %. Pokud bychom chtěli přesná data, museli bychom se zeptat občanů, kteří využili hlasování přes internet, jestli by šli volit, i kdyby neměli možnost internetového hlasování.

Graf 2 Počet hlasování přes internet od roku 2009

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky valimised.ee

Z grafu ale vidíme trend elektronického hlasování. V roce 2009 hlasovalo přes internet pouze 58 668 osob, v roce 2014 už to bylo 103 151 a v posledních volbách do EP, které se konaly v roce 2019 se zúčastnilo 155 521 osob, což je skoro 3x tolik než v roce 2009. Tato

služba se mezi občany stává oblíbenější, než tomu bylo na začátku. V další tabulce analyzují data o internetových voličích podle skupin věku.

Zastoupení věkových skupin internetových voličů při volbách do EP

Tabulka 6 Věkové skupiny internetových voličů

Rok voleb do EP	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	>75
2019	8 624	28 499	33 097	31 987	26 864	16 845	9 605
2014	7 036	23 672	24 672	19 890	15 429	8 353	4 099
2009	5 806	17 167	13 534	10 962	7 001	3 184	1 015

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky valimised.ee

I když by se mohlo předpokládat, že volbu přes internet využije spíše mladší generace, není tomu tak, nejvíce oblíbená je nyní tato služba u občanů ve věku 35-44 let. V roce 2019 hlasovalo nejméně občanů přes internet v kategorii 18-24 let, je to asi ještě o 1000 méně, než v druhé nejmenší kategorii věku 75 a více let.

4.1.3 Vyhodnocení volební účasti v Estonsku

Když tedy srovnáme účast při volbách do EP bez využití e-Governmentu a s využitím e-Governmentu, můžeme sice s jistotou říci, že se volební účast oproti roku 2004 zvýšila, ale nemůžeme přesně určit, jaký vliv na to má samotný e-Government. Faktorů, které mohly zvýšení účasti napomoci mohlo být více. Co ale je z dat patrné je to, že počet občanů, kteří využívají elektronické hlasování každými volbami roste. V roce 2014 se oproti roku 2009 zvýšila účast v internetovém hlasování o 75,9 %, v roce 2019 to bylo oproti roku 2014 navýšení o 50 %. Myslím si, že spuštění internetového hlasování v Estonsku mělo smysl, a tím, jak roste obliba hlasování přes internet můžeme předpokládat, že tento systém hlasování má pozitivní dopad. Na závěr je ještě nutné zmínit, že Estonsko nezavedlo internetové volby kvůli zvýšení účasti ve volbách, ale protože chtělo rozvíjet e-Government země. Takže cíl internetových voleb v tomto členském státě byl naplněn. I když se zde neprokázalo, že by elektronické hlasování zvyšovalo volební účast.

4.2 Nizozemsko

Další zemí Evropské unie, ve které byl využit e-Government při volbách do Evropského parlamentu, je Nizozemsko. Hlasovací stroje byly představeny v roce 1966, jelikož již v roce 1965 byl upravený volební zákon v tom smyslu, že byla otevřena možnost volby pomocí elektronických prostředků. Jedná se tedy o nevzdálené elektronické hlasování. Obce v Nizozemsku hlasovací stroje buď nakupovaly, nebo si je od dodavatelů pronajímaly. (Loeber, 2014)

V roce 1999 byl v Nizozemsku spuštěn projekt, který zkoumal možnosti pro zavedení internetových voleb. Jako první se počítalo s tím, že tato funkce bude pro nizozemské občany, kteří žijí v zahraničí. Vláda ale zanedlouho počítala i s tím, že tento projekt budou používat všichni občané země. Pokud chtěli voliči v zahraničí hlasovat přes internet nebo pomocí telefonu, museli se zaregistrovat za použití pošty a zvolit si vlastní přístupový kód jako heslo. Poté jim poštou přišel volební kód jako přístupové heslo, společně s kandidátní listinou. Volič se přihlásil na speciální volební webovou stránku a poté mohl pomocí přístupového kódu a volebního kódu hlasovat. Ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2004 tedy mohli voliči v zahraničí otestovat hlasování přes internet. Asi z 16 000 zahraničních občanů využilo hlasování přes internet 5 351. (Brunclík, 2014, s. 140-141)

Oproti obecnému trendu zavádění elektronizace je však vývoj v Nizozemsku zajímavý tím, že v roce 2007 bylo elektronické hlasování zrušeno a volby se od té doby provádí pomocí papírových hlasovacích lístků a poštovních hlasovacích lístků, přičemž počet hlasů se pak počítá ručně. (Loeber, 2014)

Zrušení předcházely činnosti skupin, které si říkaly „Nedůvěřujeme volebním komputerům“, v čele této skupiny stál nizozemský občan, který si odkoupil část strojů od Nizozemských obcí a podrobil je vlastnímu zkoumání. Výsledky, které ze svého zkoumání zjistil byly poté předvedeny televizním divákům. Divákům bylo ukázáno, jak je během pěti minut volební stroj možné přeprogramovat. To mělo za následek, že se Nizozemské ministerstvo vnitra rozhodlo ukončit používání elektronického hlasování. (Loeber, 2014)

Nizozemsko je členem Evropské unie již od roku 1958 a do dnešního dne absolvovalo devět voleb do Evropského parlamentu. Analyzuji tedy účast ve volbách do Evropského parlamentu od roku 1979-2019 a porovnám účast s využitím e-Governmentu a účast s použitím papírové formy hlasování. (Loeber, 2014) Jak již bylo zmíněno, je přitom

neobvyklé, že elektronické prostředky byly využity v minulosti, zatímco dnes je hlasováno papírovou formou.

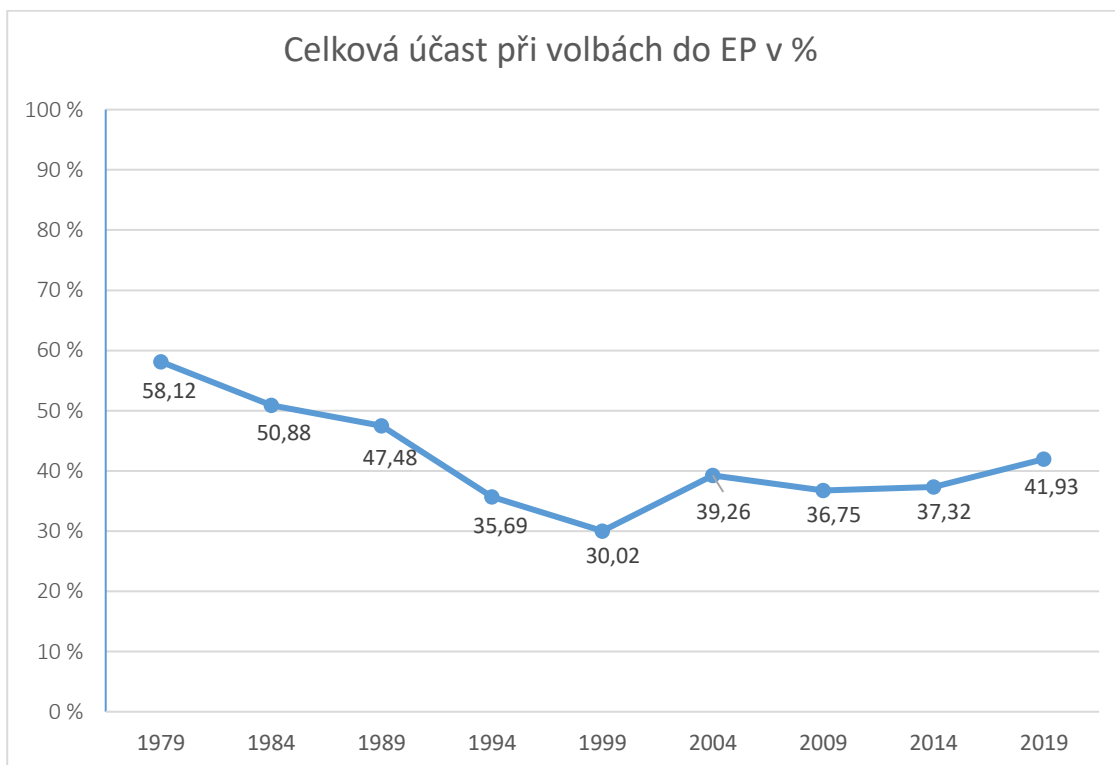
4.2.1 Volební účast při volbách do Evropského parlamentu s využitím e-Governmentu v Nizozemsku

Tabulka 7 Volební účast při volbách do EP s využitím e-governmentu v Nizozemsku

Rok	Volební účast v % ve volbách do EP s využitím e-Governmentu	Rok	Volební účast v % ve volbách do EP bez využití e-Governmentu
1979	58,12	2009	36,75
1984	50,88	2014	37,32
1989	47,48	2019	41,93
1994	35,69		
1999	30,02		
2004	39,26		

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky europarl.europa.eu

Graf 3 Celková účast při volbách do EP v Nizozemsku v %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky europarl.europa.eu

4.2.2 Vyhodnocení volební účasti v Nizozemsku

Můžeme vidět, že použití e-Governmentu nemělo v Nizozemku zásadní vliv na účast při volbách do Evropského parlamentu. Od roku 1979 do roku 2004 kdy byl využíván elektronický systém se průměrně zúčastnilo voleb 43,6 % z oprávněných voličů, po zrušení této služby byla průměrná účast 38,7 % což je jen o 5,2 % méně. U Nizozemska nemůžeme také s jistotou říci, zda bylo nepatrné snížení zapříčiněno vlivem zrušení používání e-Governmentu při volbách.

Tady se navíc ukázalo, že ne vždy je využití e-Governmentu efektivní a spravedlivé, mohlo za to to, že hlasovací stroje nebyly chráněny proti přeprogramování a tato úprava se nedala ani běžnou kontrolou zjistit, toto riziko navíc zvyšoval fakt, že stroje byly v období mezi hlasováním skladovány na přístupných místech, byly to například málo střežené sklady obcí, které měly stroj koupený, nebo vypůjčený. Proto nakonec byl systém od roku 2007 zrušen a přešlo se na papírovou formu hlasování. (Sál, 2016)

Na internetové volby, které vláda zpočátku brala jako úspěch, se poté také snesla kritika, a tyto volby byly nakonec úplně vyřazeny z testování. (Brunclík, 2014, s. 149)

4.3 Česká republika

V České republice se do Evropského parlamentu volí 21 europoslanců, a volby probíhají dva dny, v pátek a sobotu. Česká republika se stala členem Evropské unie v roce 2004 a absolvovala tedy volby do Evropského parlamentu v roce 2004, 2009, 2014 a 2019. Od počátku vstupu do EU se Česká republika potýká s nízkou účastí v těchto volbách. Ani jednou nedosáhla volební účast 30 %. (Český statistický úřad, ©2020)

4.3.1 Volební účast při volbách do Evropského parlamentu v České republice

Tabulka 8 Volební účast při volbách do EP v České republice

Rok voleb do EP	Registrovaní voliči	Hlasující voliči	Volební účast v %	Platné hlasy
2004	8 283 485	2 346 010	28,3	2 332 934
2009	8 401 374	2 371 009	28,2	2 358 862
2014	8 395 132	1 528 250	18,2	1 515 492
2019	8 316 737	2 338 304	28,7	2 370 765

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky czso.cz

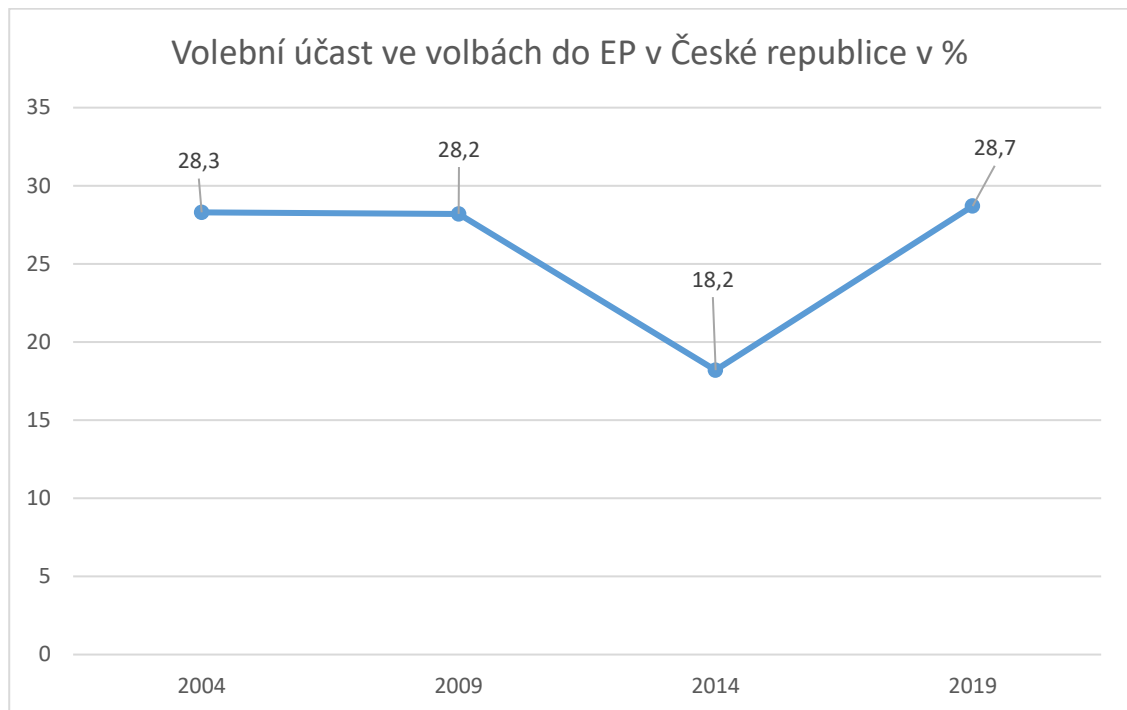
Registrovaní voliči - počet osob registrovaných v seznamu voličů pro volby do Evropského parlamentu

Hlasující voliči - počet registrovaných voličů, kteří se zúčastnili voleb

Volební účast - podíl počtu hlasujících voličů a registrovaných voličů

Platné hlasy - počet platných hlasů odevzdaných v České republice celkem (Český statistický úřad, ©2020)

Graf 4 Volební účast ve volbách do EP v České republice v %

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů ze stránky czso.cz

Ani jednou ve sledovaných letech v České republice nepřesáhla volební účast 30 %. Nebylo tomu tak ani v roce 2004, kdy se v Česku konaly úplně první volby do Evropského parlamentu. Vidíme, že nízká volební účast přetrvává a nepodařilo se ji zatím nijak razantně zvýšit. I když se od roku 2014 zvýšila volební účast o více než 10 %, průměrná volební účast je stále pouhých 26 %.

4.3.2 Financování voleb do EP v České republice

Všechny konané volby v České republice jsou financovány ze státního rozpočtu, jelikož činnost volebních orgánů je ve výkonu státní správy. Do výdajů na příslušné volby jsou zahrnuty předpokládané odměny členům komisí a výdaje, které zabezpečují technické požadavky voleb. Všechny výdaje ale musí být v souladu se směrnicí ministerstva financí o postupu obcí a krajů při financování voleb. (Odbor všeobecné správy, 2017)

4.3.3 Odhady nákladů na elektronické hlasování v České republice

Náklady na elektronické hlasování v České republice zvýší náklady stávajících voleb, protože elektronické hlasování nenahrazuje tradiční hlasování, pouze jej doplňuje o jinou alternativu. Ministerstvo vnitra vytvořilo odhad nákladů na elektronické hlasování.

1. Vybudování systému eVolby

- Rozšíření funkčnosti informačního systému datových schránek	80 mil. Kč
- Navýšení kapacity informačního systému datových schránek	90 mil. Kč
- Implementace informačního systému eVolby	60 mil. Kč
Celkem	230 mil. Kč

2. Pilotní projekt

- Vybudování systému eVolby	100 mil. Kč
- Zřízení účelových poboček Czech POINT	2 mil. Kč
- Pronájem prostor a zázemí pro provoz Czech POINT	1 mil. Kč
- Provoz poboček Czech POINT	1 mil. Kč
- Provoz informačního systému eVolby	5 mil. Kč
- Hmotná odměna účastníkům pilotního provozu	3 mil. Kč
Celkem	112 mil. Kč

3. Provozní náklady

- Potřebné úpravy systému eVolby pro konkrétní volby	15 mil. Kč
- Provoz IS eVolby	7 mil. Kč.
Celkem	22 mil. Kč

(Ministerstvo vnitra, ©2019)

Dohromady je odhadováno, že by náklady na zavedení mohly být 364 000 000 Kč.

Pokud by cílem zavedení elektronického hlasování v České republice bylo zvýšení volební účasti, tak by se tato investice nevyplatila, protože zavedení elektronického hlasování volební účast nijak razantně nezvyšuje. Navíc by zavedením neklesly náklady na papírovou formu hlasování.

4.3.4 Výhody a nevýhody elektronického hlasování

Výhody

- Pohodlnost při odevzdávání hlasů (občané nemusí cestovat do volebních místností a mohou své kandidáty zvolit v pohodlí svého domova).
- Snížení ekonomických, fyzických a časových bariér pro dopravu do volebních místností (tato výhoda by se týkala hlavně občanů se zdravotním postižením, občanů, kteří mají volební místnosti daleko od domova, elektronické volby by byly vhodné také pro lidi, kteří kvůli zatíženosti v zaměstnání nedorazí z důvodu nedostatku času, svobodné rodiče s malými dětmi, kteří si nezajistí hlídání, aby se mohli zúčastnit voleb do EP, nebo třeba i pro lidi staršího věku, pro které je obtížné se dostavit do volební místnosti).
- Urychlení zpracování výsledků (výsledky se okamžitě vyhodnocují a není potřeba spoléhat na lidský faktor).
- Malé riziko odevzdání neplatného hlasu a žádné riziko chybného zpracování volebního lístku volební komisí
- Zkvalitnění veřejných služeb pro občany (Brunclík, 2014, s. 30-34)

Nevýhody

- Nebezpečí kybernetických útoků
- Nedůvěra voličů v nové metody hlasování (hlavně pro starší občany, kteří nepoužívají moderní technologie může být tento způsob nevhodný z důvodu jejich nedůvěry k novým inovacím)
- Hlasování z nekontrolovaného prostředí zvyšuje riziko nakupování hlasů
- Zatím nebylo potvrzeno, že by zavedení elektronického hlasování zvyšovalo volební účast
- Zachování tajného volebního práva je ohroženo, protože nevíme, zda občan, který hlasoval z domova nehlasoval pod nátlakem jiných osob
- Vysoké náklady na pořízení a provoz z důvodu pouze doplnění papírové formy, ne nahrazení (Brunclík, 2014, s. 34-41)

5 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

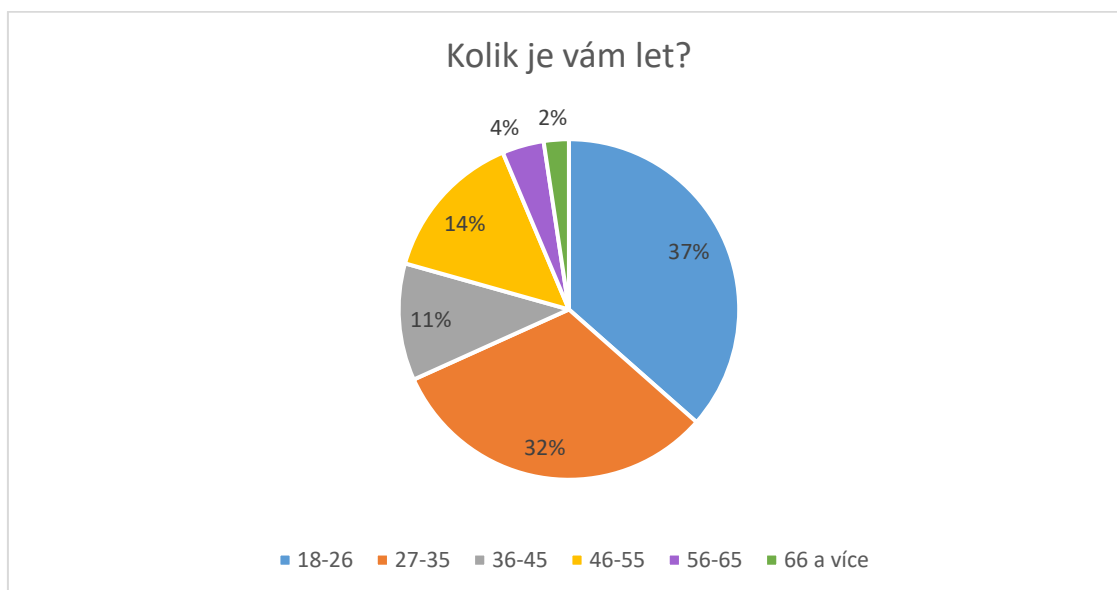
5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Na začátku května jsem vytvořila dotazník, který byl určený občanům České republiky, kteří používají internet. Všichni respondenti byli starší 18 let. Tento dotazník mohly vyplnit všechny osoby, které jsou oprávněny volit ve volbách do Evropského parlamentu. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda by respondenti měli zájem o elektronické hlasování a jestli by elektronizace voleb ovlivnila jejich účast. Dotazníkové šetření vyplnilo 126 osob a byli osloveni pomocí webové stránky VyplnTo.cz. Dotazník obsahoval 11 uzavřených otázek a jeho vyhodnocení najdete níže.

Věk

První otázka se týkala věku a bylo na výběr z pěti věkových skupin. Nejvíce respondentů bylo z věkové skupiny 18-26 let. Druhá nejpočetnější skupina byla 27-35 let.

Graf 5 Dotazníkové šetření: Věk

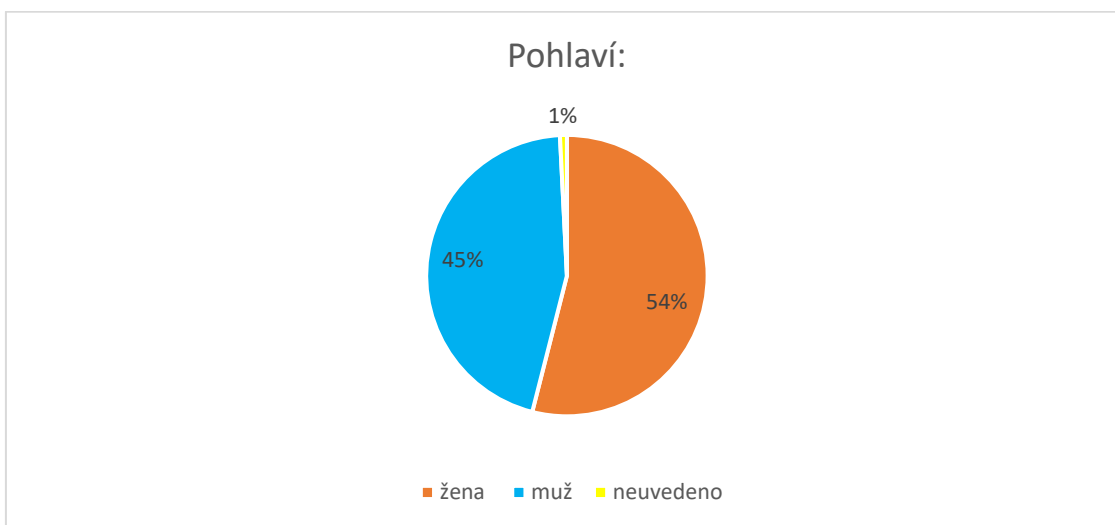

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Pohlaví

Otázka ohledně pohlaví byla jako jediná nepovinná a odpovědělo na ni 125 osob. 68 žen a 57 mužů.

Graf 6 Dotazníkové šetření: pohlaví

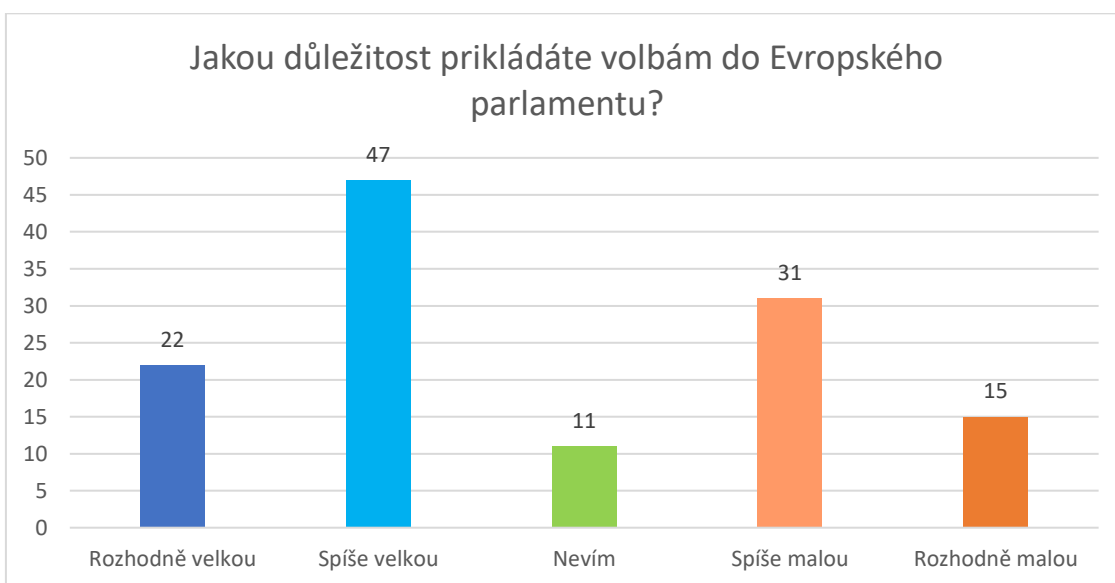

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Důležitost voleb do EP

Na otázku „Jakou důležitost přikládáte volbám do Evropského parlamentu?“ bylo na výběr z pěti možností, a to: Rozhodně velkou, Spíše velkou, Nevím, Spíše malou, Rozhodně malou. Tady můžeme vidět, že více než třetina tázaných osob přikládá volbám do EP Spíše malou nebo Rozhodně malou důležitost, to může mít za následek, že nejdou k volbám do Evropského parlamentu, protože jim nepřijdou důležité.

Graf 7 Dotazníkové šetření: důležitost voleb do EP

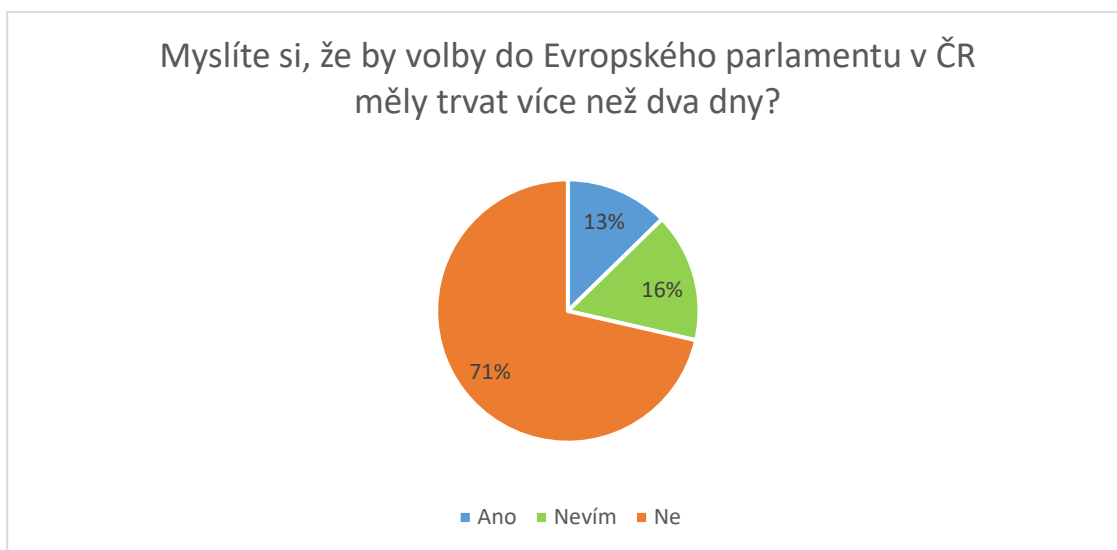

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Doba trvání voleb do Evropského parlamentu

Dalším dotazem bylo, zda si myslí, že by volby do Evropského parlamentu měly trvat více než dva dny. Zde se značná část osob shodla na tom, že by volby do EP neměly trvat více než dva dny. Z vyhodnocení této odpovědi jsem pak vycházela v návrhu řešení pro zvýšení volební účasti v České republice.

Graf 8 Dotazníkové šetření: doba trvání voleb do EP

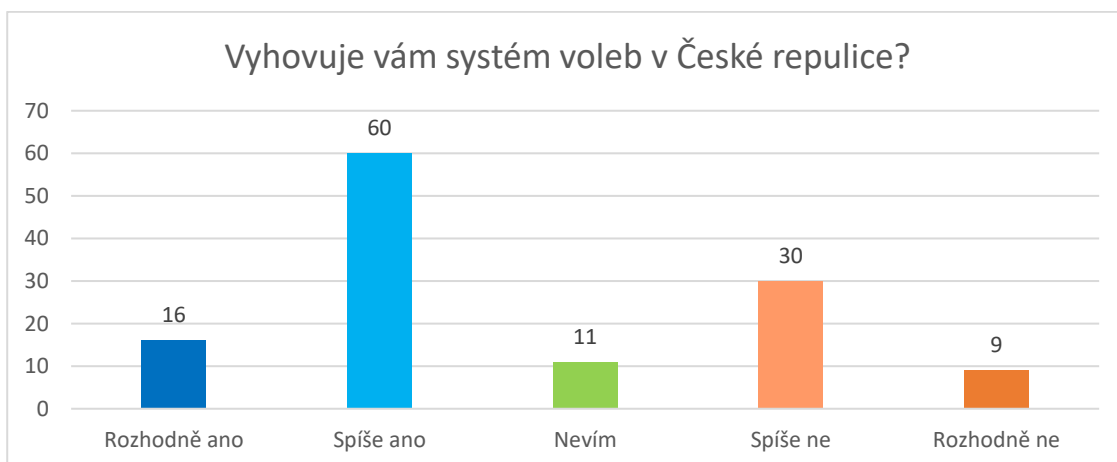

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Spokojenost se systémem voleb v České republice

Tady jsem se občanů ptala, zdali jim systém voleb v České republice vyhovuje. Většinu tázaných občanů systém voleb v České republice vyhovuje a neměnili by ho.

Graf 9 Dotazníkové šetření: spokojenost se systémem voleb v České republice

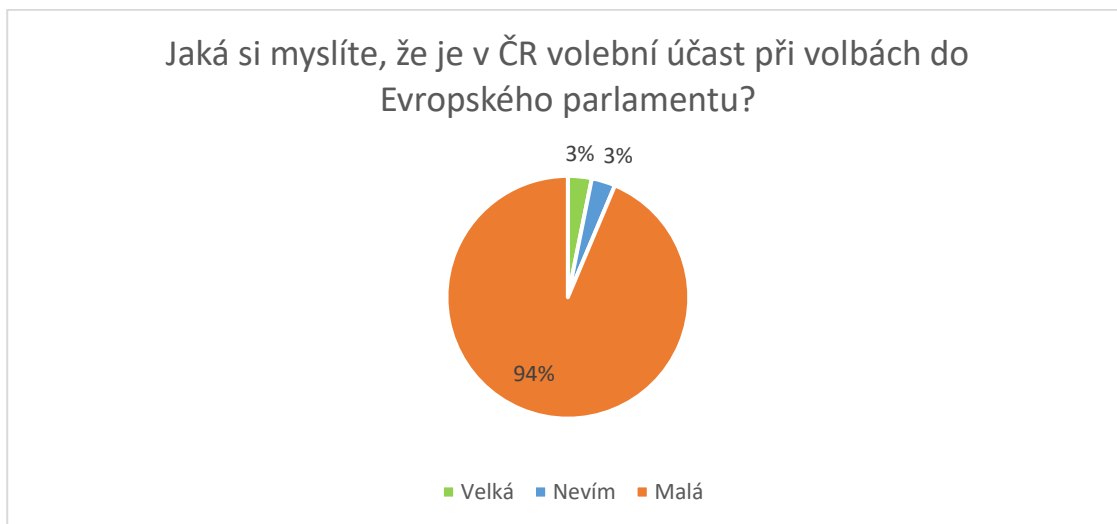

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Účast při volbách do Evropského parlamentu

V rámci dotazníku byla také otázka „Jaká si myslíte, že je v ČR volební účast při volbách do Evropského parlamentu“. 118 ze 126 dotazovaných odpovědělo malá. Občané si jsou vědomi toho, že účast ve volbách do Evropského parlamentu není v České republice nijak vysoká, proto další otázka směřovala na to, jestli by měli zájem o elektronické hlasování.

Graf 10 Dotazníkové šetření: účast při volbách do EP

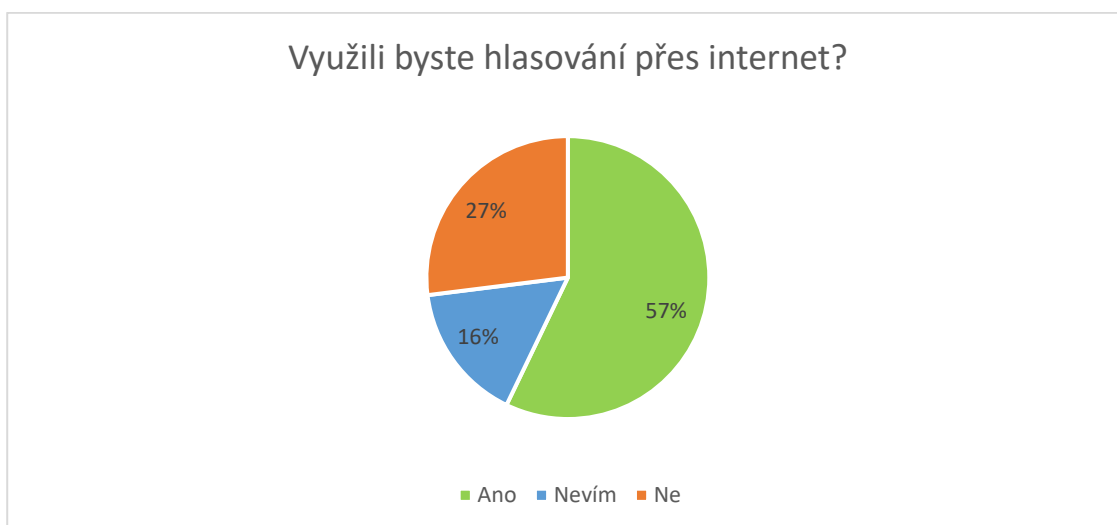

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Zájem o elektronické hlasování

Součástí dotazníku byla otázka, zda by využili elektronické hlasování přes internet. Většina na tuto otázku odpověděla, že ano.

Graf 11 Dotazníkové šetření: zájem o elektronické hlasování

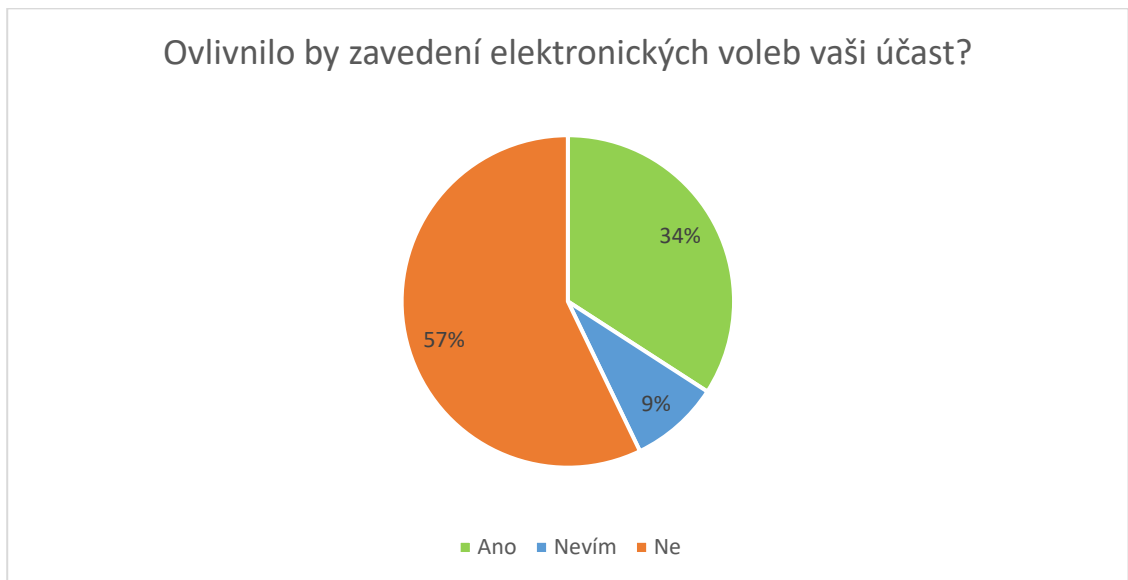

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Ovlivnitelnost volební účasti

Jako poslední zde vyhodnotím otázku: „Ovlivnilo by zavedení elektronických voleb vaši účast“. 57 % dotazovaných dopovědělo, že by to jejich volební účast nezměnilo.

Graf 12 Ovlivnitelnost volební účasti

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

6 NÁVRH MOŽNÝCH OPATŘENÍ PRO ZVÝŠENÍ VOLEBNÍ ÚČASTI VE VOLBÁCH DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU V ČESKÉ REPUBLICE

Ve svých návrzích vycházím částečně z výsledků mého dotazníkového šetření a navrhuji opatření pro zvýšení volební účasti ve volbách do Evropského parlamentu v České republice. Jeden z návrhů také přímo souvisí s e-Governmentem. I když se přímo nepotvrdilo, že elektronické hlasování zvyšuje volební účast, tak z odpovědí občanů v dotazníku vyplývá, že by zájem o elektronické hlasování měli, proto nabízím jinou alternativu využití e-Governmentu.

6.1 Zvýšení zájmu o evropské volby

Jedním z důvodů, proč občané nejdou volit může být to, že neví koho. Politické strany volby do Evropského parlamentu samy podceňují a např. neinvestují tolik finančních prostředků do kampaní, jak je tomu v jiných volbách. Evropské volby se pořád v České republice berou jako druhořadé. Některým občanům proto mohou přijít volby do Evropského parlamentu jako nedůležité, tato skutečnost se potvrdila i v mém dotazníkovém šetření.

Z důvodu malé propagace volebních programů pak může také vzniknout to, že občan neví, koho si vybrat, protože není dostatečně informován o programech daných politických stran. Dále by měly politické strany upřesňovat, jaké zájmy chtějí v Evropském parlamentu prosazovat, aby se byl občan schopný podle toho rozhodnout která politická strana je mu nejsympatičtější. Tímto opatřením by se zvýšily náklady na politické kampaně politickým stranám.

6.2 Konání voleb v jeden den

Tento návrh také vychází z mého dotazníkového šetření, ve kterém jsem se občanů ptala, jestli by podle nich měly volby trvat více než dva dny, na základě jednoznačných odpovědí jsem zjistila, že ne. Myslím si tedy, že by volby do EP by měly trvat jen jeden den, jak je tomu v ostatních státech EU. Volební místnosti se pro volby do Evropského parlamentu v roce 2019 otevřely v pátek od 14.00 hodin do 22.00 hodin a v sobotu od 8.00 hodin do 14.00 hodin. Celkem byly volební místnosti otevřeny 14 hodin. Kdyby se do Evropského parlamentu začalo volit v pátek a volební místnosti by se otevřely už v 6.00 hodin a volba by probíhala do 22.00 hodin, jak je v pátek běžné, tak by se volební čas navýšil ještě o 2

hodiny navíc. Toto opatření by mohlo zvýšit volební účast o občany, kteří by mohli jít volit v brzkých ranních hodinách, protože kvůli časovému vytížení nemají jinou možnost.

Tento návrh by se mohl v praxi využít až za předpokladu, že by se změnil zákon o volbách do Evropského parlamentu, který v §3 uvádí, že volby do EP se na území České republiky konají ve 2 dnech. (Česko, 2003)

6.2.1 Výhody a nevýhody jednodenních voleb

Výhody

- Zvýšení volební účasti z důvodu možnosti volit brzo ráno nebo z důvodu navýšení volebního času o dvě hodiny
- Snížení nákladů na pronájem volebních místností

Nevýhody

- Nízká volební účast z důvodu, že někteří občané mají čas jít k volbám jen o víkendu
- Nízký zájem o to pracovat ve volební komisi, protože se hlasy budou počítat pozdě večer
- Nemožnost sehnat členy volební komise, kteří by byli ochotní jít pracovat už v pátek ráno

6.3 Mobilní aplikace „VOLBY“

Z průzkumů Českého statistického úřadu v roce 2018 vyšlo najevo, že téměř všichni mladí lidé ve věku 16 až 29 let používají chytrý telefon. (Český statistický úřad, ©2019)

Navrhují, aby se mladí lidé oslovili pomocí toho, co je pro ně nejpřirozenější, a to aplikací pro mobilní telefony. Tato aplikace by byla zdarma ke stažení jak pro operační systém Android, tak iOS. Vlastníkem aplikace by bylo Ministerstvo vnitra. Níže je rozepsáno, co by daná aplikace obsahovala, jak by se propagovala, pro jakou cílovou skupinu by byla určena a její příležitosti a hrozby.

6.3.1 Obsah mobilní aplikace

Potřebné informace o volbách - Uživatelé by zde našli všechny potřebné informace o nadcházejících volbách. Každé volby by byly podrobně popsány, jejich důležitost, z jakého důvodu je dobré je navštívit a příklady toho, co tyto volby mohou změnit.

Volební kalkulačka - Součástí aplikace by byla také volební kalkulačka, podle které by si občané mohli „vypočítat“, jakou politickou stranu by podle svých preferencí měli zvolit. To by jim zajistilo jednodušší rozhodování.

Volební místnosti v okolí - Podle IP adresy by jim aplikace našla jejich potencionální volební místnosti

Oznámení o konání voleb - Aplikace by je dopředu upozorňovala pomocí oznámení v mobilu o konání voleb, věděli by tak dopředu, kdy budou volby probíhat a mohli by si tak vyhradit čas pro volby. Upozornění by přišlo také v den konání voleb

Volební listiny - V aplikaci by bylo možné najít také volební listiny, ne všichni občané mají adresu místa jejich bydliště správnou, z tohoto důvodu by si mohli projít volební listiny a v klidu si doma rozmyslet, koho zvolí. Rozhodování by pro ně bylo jednodušší.

Prostor pro nejčastěji kladené otázky ohledně voleb - Svě místo by zde také našly odpovědi na nejčastěji kladené otázky ohledně voleb. Např. Co všechno je potřeba si vzít k volbám? Jaké mám možnosti, když jsem v termínu voleb mimo domov? Co dělat, když mi na adresu nepřišly volební listiny? Co mám dělat, když jdu k volbám poprvé?

Pro voliče, kteří dovršili 18 let a nikdy u voleb zatím nebyli mohou být volby stresující z důvodu toho, že se bojí nebo nemají od rodiny nebo školy dostatečné informace, jak volby probíhají.

Zveřejňování ověřených výsledků - Vždy po skončení voleb by se v sekci aktuality objevily nejnovější výsledky voleb. Občan by se tak mohl podívat, jak volby nakonec dopadly. Tento zdroj by byl ověřený Českým statistickým úřadem.

Odpočet konání voleb - Každý volební den by se v aplikaci odpočítával čas, který by znázorňoval, kolik ještě zbývá hodin nebo minut do uzavření volebních místností. Tato funkce by voliči dala možnost si lehce spočítat, jestli má ještě čas anebo už návštěvu volebních místností nestihne. Lepší rozvržení času by mohlo voliče motivovat navštívit volby.

6.3.2 Propagace aplikace

Aby se o aplikaci dozvědělo co nejvíce občanů, navrhovala bych:

Reklamy na sociálních sítích - až 95 % mladých lidí do 30 let používá sociální sítě (Český statistický úřad, ©2019) proto je tato propagace na prvním místě, protože mladí lidé jsou

cílovou skupinou, která by aplikaci používala. Jako příklad sociálních sítí, na kterých by reklama byla je Facebook, Instagram nebo Twitter. Na Youtube by byl pak podrobný návod instalace aplikace a její ovládání.

Reklama v televizi - tato propagace by měla cílovou skupinu hlavně občany starší 30 let. V krátkém reklamním spotu by byl návod, jak aplikaci do svého mobilu nainstalovat a předvedeno základní ovládání aplikace.

Reklama na informačních webech - a jako poslední možnost propagace jsem zvolila reklamu na informačních webech. Zde by byla cílová skupina také občany starší 30 let a to ti, kteří např. nemají doma televizi anebo nesledují televizní reklamy.

6.3.3 Cílová skupina

Mladí lidé ve věku 16 - 29 let, kteří jsou každodenními uživateli mobilních telefonů. Dále také lidé ve věku 30 - 65 let, kteří sice nepoužívají chytré mobilní telefony jako mladí lidé ale také většina z nich chytrý mobilní telefon vlastní a aktivně ho používá. Cílovou skupinou by nebyli lidé starší 65, kteří ve většině případů nevlastní chytrý mobilní telefon. Podle průzkumu Českého statistického úřadu z roku 2018 používají tlačítkový telefon více než tři čtvrtiny z nich. (Český statistický úřad, ©2019)

6.3.4 Výhody a nevýhody aplikace

Výhody

- Všechny informace o volbách na jednom místě
- Nová služba občanům
- Zvýšení volební účasti díky aplikaci
- Aplikaci by mohli stahovat i lidé mladší 18 let a dozvědět se tak informace, které budou v budoucnu potřebovat

Nevýhody

- Vyšší náklady na pořízení a reklamu aplikace
- Malý zájem o aplikaci
- Neoslovení cílové skupiny
- Nepravdivé informace a chyby v aplikaci

- Porušení GDPR a únik osobních dat o uživatelích aplikace
- Smazání aplikace z důvodu špatného hodnocení od uživatelů

6.3.5 Odhad nákladů na mobilní aplikaci „VOLBY“

Do nákladů aplikace, které jsou přehledně zpracovány níže jsou započítány všechny odhadované náklady na aplikaci za první rok vytvoření aplikace. Nejsou zde započítány poplatky za provoz a správu aplikace za další roky. Popis konkrétních položek je poté popsán pod tabulkou.

Položka	Částka v Kč
Prototyp a design aplikace	250 000
Vytvoření aplikace vývojářskou agenturou	800 000
Poplatky za provoz a správu aplikace	160 000
Mediální agentura	30 000 000
Celkem	31 210 000

Zdroj: vlastní zpracování

Největší položkou není samotná aplikace, ale jsou to výdaje na její reklamu. Ta zahrnuje reklamu na sociálních sítích jako Instagram, Facebook a Twitter, v televizi a reklamu na informačních webech.

V nákladech na prototyp a design aplikace jsou započítány práce produktového designéra, testera a projektového manažera. Poplatky za provoz a správu aplikace ročně činí asi 20 % z ceny aplikace za rok. Tyto poplatky obsahují podporu a servis (aktualizace pro nové verze operačních systémů), server, kde aplikace poběží a další rozvoj aplikace.

Při sestavování rozpočtu jsem čerpala informace o částkách z ceníků vývojářských agentur a mediálních agentur. Odhadované pořizovací náklady aplikace jsou 1 050 000 Kč, provozní náklady za první rok provozu aplikace 160 000 Kč a výdaje na reklamu a propagaci 30 000 000 Kč. Dohromady náklady činí 31 210 000 Kč. Nutno upozornit, že celkové odhadované náklady na aplikaci se mohou lišit v závislosti na intenzitě reklamy a zvolených kanálech.

Náklady na elektronické hlasování odhadnuté ministerstvem vnitra jsou 364 000 000 Kč, to je asi 11x více než odhad nákladů na aplikaci.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, zda elektronizace voleb ovlivňuje účast při volbách do Evropského parlamentu. Tato hypotéza se v průběhu zpracování práce nepotvrdila.

Teoretická část je tvořena základními pojmy, které se týkají institucí Evropské unie. Dále jsou zde podrobně popsány volby do Evropského parlamentu, a to od jejich vzniku až po současnost. Další oblast, která je v teoretické části zmíněna je e-Government a jeho využití při volbách v České republice.

V praktické části jsem se věnovala analýze výsledků volební účasti ve vybraných členských zemích včetně využití e-Governmentu. Zjišťovala jsem, zda elektronické hlasování ovlivnilo účast ve volbách do Evropského parlamentu v Estonsku a Nizozemsku. Srovnávala jsem volební účast s využitím e-Governmentu a bez něj, přičemž jsem zjistila, že elektronické hlasování nijak významně účast neovlivňuje. Poté jsem zhodnotila nízkou volební účast v evropských volbách v České republice a vyhodnotila, jestli by zavedení elektronického hlasování za účelem zvýšení volební účasti bylo finančně výhodné.

V rámci zpracování mé práce jsem také vytvořila dotazníkové šetření, které mělo za hlavní cíl zjistit, zda by občané měli zájem o elektronické hlasování, pokud by ta možnost v České republice byla a jestli by elektronizace voleb ovlivnila jejich účast. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že by občané tuto službu využívali, není ale prokázáno, že by se účast díky tomu zvýšila.

V poslední části bakalářské práce byla navržena tři opatření, která by mohla zvýšit volební účast ve volbách do Evropského parlamentu v České republice.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BRUNCLÍK, Miloš, Miroslav NOVÁK a kolektiv. Internetové volby Budoucnost, nebo slepá ulička demokracie. Praha: Sociologické nakladatelství (slon), 2014, 291 s. ISBN 978-80-7419-168-8.

CIHELKOVÁ, Eva a Jaroslav JAKŠ. Evropská integrace - Evropská unie. V Praze: Vysoká škola ekonomická, Nakladatelství Oeconomica, 2004, 404 s. ISBN 80-245-0854-0.

CIHELKOVÁ, Eva. Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance. Praha: Oeconomica, 2011, 335 s. Odborná kniha s vědeckou redakcí. ISBN 9788024518350.

DOČKAL, Vít, Petr KANIOK, Jan ZÁVĚŠICKÝ a Evropský parlament. Evropský parlament. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2007. 184 s. ISBN 978-80-210-4329-9.

FIALA, Petr, Ondřej KRUTÍLEK a Markéta PITROVÁ. Evropská unie. 3., aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2018, 990 s. ISBN 9788073254506.

CHARVÁT, Jakub. Evropské volby v proměnách času: politika volebních reforem EU. Praha: Togga, 2018, 163 s. ISBN 9788074761522.

MAREK, Dan a Michael J. BAUN. The Czech Republic and the European Union. London: Routledge, 2011, 201 s. ISBN 9780415460972.

ŠPAČEK, David. EGovernment: cíle, trendy a přístupy k jeho hodnocení. V Praze: C.H. Beck, 2012, 258 s. ISBN 9788074002618.

Internetové zdroje

CzechPoint, ©2014. Aktuální dostupnost služeb [online]. cit. 2020-06-30]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/elektronicke-volby/>

Czech Point, ©2020. Aktuální dostupnost služeb [online]. [cit. 2020-04-29]. Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/statistiky-a-informace/aktualni-dostupnost-sluzeb/>

ČESKO, 2003. Zákon č. 62/2003 Sb. Zákon o volbách do Evropského parlamentu a o změně některých zákonů. In. Sbíрка zákonů České republiky. Dostupné také z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-62>

ČESKO, 2019. Zákon č. 38/2019 Sb. Zákon, kterým se mění volební zákony, zákon o místním referendu, zákon o krajském referendu a soudní řád správní. In. Sbíрка zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-38>

Český statistický úřad, ©2019. Informační společnost v číslech [online]. [cit. 2020-07-13]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2019/05/informacni-spolecnost-v-cislech/>

Český statistický úřad, ©2020. Volby do Evropského parlamentu [online]. [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-do-evropskeho-parlamentu>

Evropský parlament, ©2019. 2019 European election results [online]. [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: <https://europarl.europa.eu/election-results-2019/en/national-results/netherlands/2019-2024/>

Evropský parlament, ©2020. [online]. [cit. 2020-07-08]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>

Evropský parlament, ©2020. V parlamentu funguje sedm politických skupin [online]. [cit. 2020-07-16]. Dostupné z:

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/priorities/vedeni-ep/20190612STO54311/politicke-skupiny-evropskeho-parlamentu>

Euroskop, ©2005-2020. Pravomoci EP [online]. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9250/sekce/pravomoci-ep/>

Evropská unie, ©1998-202. EUR-Lex [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-founding.html>

Evropská unie, ©2019. Evropská rada [online]. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/european-council/>

Evropská unie, ©2020. Evropská komise [online]. [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/legal-notice_cs

Evropská unie, © 2020. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) [online]. [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-economic-social-committee_cs

Evropský parlament ve spolupráci s Kantar, 2019. Výsledky evropských voleb 2019 [online]. [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/election-results-2019/cs>

Hospodářská komora ČR, ©2017-2020. Czech POINT: vydávání výpisů z registrů státu [online]. [cit. 2020-07-16]. Dostupné z: <https://www.komora.cz/obchod-a-sluzby/czech-point/>

LOEBER, Leontine, 2014. E-Voting in the Netherlands; from General Acceptance to General Doubt in Two Years [online]. [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/301547849_E-voting_in_the_Netherlands_past_current_future

Ministerstvo vnitra České republiky, ©2017. Financování voleb ze státního rozpočtu [online]. [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/financovani-voleb-ze-statniho-rozpoctu.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky, ©2019. Datové schránky [online]. [cit. 2020-07-15]. Dostupné z: <https://www.datoveschranky.info/o-datovych-schrankach/moznosti-vyuziti-datove-schranky/osobni-doklady>

Ministerstvo vnitra České republiky, ©2020. Co je eGovernment [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/co-je-egovernment.aspx>

Oddělení institucionální komunikace ÚV ČR, ©2020. Politické skupiny v EP [online]. [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9254/sekce/politicke-skupiny-v-ep/>

Pixelfield, 2019. Vývoj mobilní aplikace – cena, náklady [online]. [cit. 2020-07-31]. Dostupné z: <https://pixelfield.cz/blog/vyvoj-aplikace-cena/>

SÁL, Karel, 2016. Neúspěchy internetového hlasování (2): Nizozemí [online]. [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <http://e-politics.cz/neuspechy-internetoveho-hlasovani-2-nizozemi/>

Valimised. Internet voting [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://www.valimised.ee/en/internet-voting/internet-voting-estonia>

Valimised, 2017. General Framework of Electronic Voting and Implementation thereof at National Elections in Estonia [online]. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: <https://www.valimised.ee/sites/default/files/uploads/eng/IVXV-UK-1.0-eng.pdf>

Volby do Evropského parlamentu 2019, 2019 [online]. [cit. 2020-06-30]. Dostupné z: https://www.euroskop.cz/gallery/103/31131-volby_do_evropskeho_parlamentu_2019_final_25_1_2019.pdf

Zelení, 2017. Jednoduchý návod, jak zažádat o voličský průkaz [online]. [cit. 2020-07-16].
Dostupné z: <http://jihomoravsky.zeleni.cz/jednoduchy-navod-jak-zazadat-o-volicsky-prukaz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- ECR Evropští konzervativci a reformisté
- EHS Evropské hospodářské společenství
- EHSV Evropský hospodářský výbor
- EP Evropský parlament
- EPP Evropská lidová strana
- ES Evropské společenství
- ESUO Evropské sdružení uhlí a oceli
- EURATOM Evropské společenství pro atomovou energii
- GUE/NGL Konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice
- ICT Informační a komunikační technologie
- ID Identita a demokracie
- ID Identifikace ve výpočetní technice
- ISOH Informační systém odpadového hospodářství
- ISVS Informační systémy veřejné správy
- ISZR Informační systém základních registrů
- JEA Jednotný evropský akt
- POINT Podací ověřovací informační národní terminál
- S&D Progresivní aliance socialistů a demokratů v Evropském parlamentu
- ÚV Ústřední výbor

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Maastrichtský chrám	14
Obrázek 2 Počet poslanců v politických skupinách.....	27
Obrázek 3 Logo Czech POINT	30

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Rozdělení křesel v EP po vystoupení Spojeného království z Evropské unie.....	20
Tabulka 2 Charakter hlasování voleb do EP v členských zemích	25
Tabulka 3 Volební klauzule v členských státech EU	26
Tabulka 4 Volební účast při volbách do EP v Estonsku.....	37
Tabulka 5 Volební účast při volbách do EP s využitím e-governmentu v Estonsku.....	38
Tabulka 6 Věkové skupiny internetových voličů	39
Tabulka 7 Volební účast při volbách do EP s využitím e-governmentu v Nizozemsku	41
Tabulka 8 Volební účast při volbách do EP v České republice.....	43

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Počet osob, které se zúčastnili voleb do EP ve sledovaném období	37
Graf 2 Počet hlasování přes internet od roku 2009.....	38
Graf 3 Celková účast při volbách do EP v Nizozemsku v %	41
Graf 4 Volební účast ve volbách do EP v České republice v %.....	44
Graf 5 Dotazníkové šetření: Věk	47
Graf 6 Dotazníkové šetření: pohlaví.....	48
Graf 7 Dotazníkové šetření: důležitost voleb do EP.....	48
Graf 8 Dotazníkové šetření: doba trvání voleb do EP	49
Graf 9 Dotazníkové šetření: spokojenost se systémem voleb v České republice.....	49
Graf 10 Dotazníkové šetření: účast při volbách do EP.....	50
Graf 11 Dotazníkové šetření: zájem o elektronické hlasování	50
Graf 12 Ovlivnitelnost volební účasti	51

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazníkové šetření

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

1. Kolik je vám let?

- 18-26
- 27-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65
- 66 a více

2. Jste:

- Muž
- Žena

3. Účastníte se voleb do Evropského parlamentu?

- Ano
- Ne

4. Jakou důležitost přikládáte volbám do Evropského parlamentu?

- Rozhodně velkou
- Spíše velkou
- Nevím
- Spíše malou
- Rozhodně malou

5. Myslíte si, že by volby do EP v ČR měly trvat více než 2 dny?

- Ano
- Ne
- Nevím

6. Vyhovuje vám systém voleb v České republice?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Nevím
- Spíše ne
- Rozhodně ne

7. Jaká si myslíte, že je v ČR volební účast při volbách do Evropského parlamentu?

- Velká
- Nevím
- Malá

8. Víte, co znamená pojem e-government?

- Ano
- Ne

9. Využili byste elektronické hlasování přes internet?

- Ano
- Nevím
- Ne

10. Jak si myslíte, že by elektronizace voleb v ČR ovlivnila účast?

- Účast by se zvýšila
- Účast by se nezměnila
- Účast by klesla

11. Ovlivnilo by zavedení elektronických voleb vaši účast?

- Ano
- Nevím
- Ne